

904

F. 904

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKÖZSÉGTŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

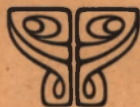
ÉRTESITŐJE

AZ 1916—17. TANÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 60. ÉVÉBEN.

KÖZLI:

DR. VILLÁNYI HENRIK
IGAZGATÓ.

Sutari Mapto
6774/1948

NAGYKANIZSA, 1917

FISCHEL FÜLÖP FIA KÖNYVNYOMDÁJA.

U. I.

289.

904.

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKÖZSÉG TŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA
ÉRTESITŐJE

AZ 1916–17. TANÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 60. ÉVÉBEN

KÖZLI:

DR. VILLÁNYI HENRIK
IGAZGATÓ.

NAGYKANIZSA, 1917

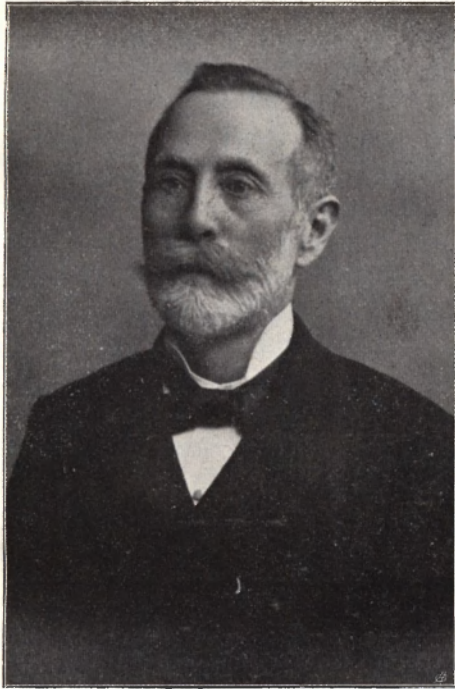
FISCHEL FÜLÖP FIA KÖNYVNYOMDÁJA

I.

Iskolaszék:

Elnök: Dr. Rothschild Jakab
Alelnök: Heltai József
Jegyző: Barta Lajos

- Dr. Neumann Ede, főrabbi
5 Bettlheim Győző
Dr. Bród Tivadar
Bún Samu, ny. igazgató
Domány Ármin
Havas Rezső
10 Halphen Mór
Hirschler Sándor
Kertész József
Löwe Adolf
Dr. Miklós Dezső
15 Dr. Ollop Mór
Ötvös Emil
Pongor Henrik
Rapoch Gyula
Rothschild Zsigmond
20 Dr. Rothschild Samu
Scherz Richárd
Schwarz Ignác
csapii Sommer Ignác
Szommer Náthán
25 Stern Sándor
Dr. Villányi Henrik, igazgató
Dr. Weisz Lajos
Weisz Jakab
Zerkowitz Lajos.
-

BÚN SAMU, kir. tanácsos
nyug. igazgató.

I.

Bún Samu.

Fájó érzéssel veszünk búcsut igazgatónktól nyugdíjaztatása alkalmából. Közel félszázados munka kapcsolta őt a nagykanizsai kereskedelmi iskolához. Korábban, Eichberg Adolfnak visszavonulása után, mint az alsófokú kereskedelmi iskola, 1891 óta pedig, mint a felső kereskedelmi iskola igazgatója működött, dolgozott, adminisztrált és szervezett, ifjú erővel és töprengő gondozással. Szerette hivatását. Ennek betöltése boldogította őt. Az iskola és az igazgatói iroda volt az ő világa; de ezt a birodalmat teljesen uralta. Az iskolának és az ifjuságnak megbízható vezetője és a kereskedelmi szakirodalomnak számottevő művelője volt. És ha a tanév elején, többször sürgetett nyugdíjaztatásának az iskolaszék és a miniszter végre helyt adott, ő azzal a tudattal vonulhat nyugalomba, hogy hosszú pályáján kifejtett munkássága, a felső kereskedelmi iskola történetének lapjain maradandó nyomot fog hagyni.

Az 1914—15. tanév kezdetén kitört a világháború. A tanév megnyitásának sok nehézsége volt. Összes tantermeinket a katonai hatóság lefoglalta és kórtermeknek rendezte be. Az iskolai berendezést, taneszközöket, könyv- és szertárakat össze kellett halmoznunk és oly nagy volt a zavar, hogy már-már kétségessé vált, hogy megnyitható lesz-e a tanév. E tanév második havában érte el igazgatónk születésének 70. évfordulóját. E sorok írója megragadta akkor az alkalmat, mint a tanári testület legidősebb tagja, hogy a havi értekezlet szűk keretében megemlékezzék ez évfordulóról és az igazgatót a következő szavakkal üdvözölte:

„Tisztelt Igazgató Úr! Közel félszázadot töltött el olyan pályán, mely teljes összhangzásban volt mindvégig törekvéseivel és becsvágyával. Önélégülten tekinthet vissza hosszú pályája sikereire. Szerénysége nem engedi, hogy ezekben a nehéz időkben a nagy nyilvánosság előtt erről megemlékezzünk; de

itt szűkebb körben, körülvéve munkatársaitól és munkásságának szemtanuitól okadatolva van, hogy ne feledkezzünk meg arról, hogy Igazgató Úr, október 20-án tölti be 70. életévét. A munka, amelyet hosszú pályáján elvégzett, nem olyan, amelyet az idő foga megrág, mert az szellemi munka, amelyet generációk élveztek, fenntartanak és örökítenek. Ősz a haj, de fiatal még, az akarat, amely alkotni akar. Mindnyájan kívánjuk, hogy az Úristen tartsa meg erőben, hogy még tovább is állhasson intézetünk élén. Az életalkonyat napja legyen maradandó hirnevének hajnalhasadása, amelyen tanítványainak százai, az elismerés koronáját nyújtják feléje.“

Bún Samu igazgató megköszönte a megemlékezést és a megindultság hangján jelentette, hogy hivatalától visszavonulni készül. A háboru teremtette helyzet kényszerűsége alatt, mégis meg kellett változtatni elhatározását. Az iskolaszék a háború tartamára idegenkedett oly beható változástól, mint amilyen az igazgatói állás betöltése. Elismerte ugyan, hogy Bún Samunak, aki 1876-tól egész 1891-ig az alsófokú kereskedelmi iskola, és 1891 óta a felső kereskedelmi iskola igazgatója volt, jogos igénye van a nyugalomra; de tekintettel a rendkívüli helyzetre, megkérte őt, hogy tisztét a háború tartamára tartsa meg. Felmentette azonban őt minden tanítási kötelezettség alól. Igazgatónk nem zárkózott el a helyzet parancsolta kötelesség előtt és megmaradt állásában.

A háboru hosszú tartama egyrészt, másrészt igazgatónk megrongált egészsége azonban, az ő jó szándékát is meg-hiusították. Az 1915—16. tanév végén, jól megindokolt kérvényben, újból nyugdíjaztatását kérte, amelynek az iskolaszék elő-terjesztésére a nm. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úr 80207/1916. számú rendeletével helyt adott. Bún igazgató Balatonfüreden keresett és talált enyhülést baja ellen. Nem akarván magát kitenni a búcsuzás izgalmainak, onnan a következő levelet intézte kartársaihoz:

Balatonfüred, 1916. szeptember 12.

Tekintetes Tanári Testület!

Szeretett Barátaim!

48 évi, a helybeli izraelita hitközségtől fenntartott iskolánál elföltött működés után a lefolyt tanév végén érkezettnek láttam az időt, hogy nyugdíjaztatási kérvényemet immár másodszor adjam be a nagym. Vk. Miniszter urnak, aki kérésemnek 80207/916 sz. a. kelt rendeletével helyt adott.

Ezzel igazgató-tanári működésem véget érven, engedje meg a mélyen tisztelt Tanári Testület, hogy tőlük úgy testületileg, mint külön-külön a legmelegebb baráti érülettel búcsút vegyek és megköszönjem a támogatást, melyben mint a helybeli felső kereskedelmi iskola vezetőjét részesítettek.

Ha sikerült az intézetet a kor kivánalmainak megfelelő színvonalra emelnem, úgy azt nagy részben az igen tisztelt kolléga uraknak, mint szakavatott, lelkiismeretes munkatársaimnak köszönöm, kik a nekik beosztott munkakört mindig buzgó odaadással töltötték be.

Igazgatói működésem hosszú ideje alatt mindig azon voltam, hogy tanártársaim érdekeit a vezetésemre bízott intézet érdekeivel összhangba hozzam; mindig és mindenben részrehajlás nélkül, legjobb meggyőződésem szerint és elsősorban az intézet érdekeit szem előtt tartva, cselekedtem.

Ezért nyugodt lelkiismerettel távozom arról a szép, de nehéz helyről, melyet a Gondviselés számomra kijelölt és melyet talán nem méltatlanul és eredmény nélkül töltöttem be. Kérem az igen tisztelt Kartársakat egyenkint és testületileg, tarisanak meg jövőre is baráti emlékezelükben.

Igaz tisztelettel és szeretettel

Bún Samu s. k.

Az 1916. szeptember 20-án megtartott értekezleten olvastuk fel Bún Samu búcsuzó levelét és egyhangu határozattal a következőket iktattuk jegyzőkönyvbe:

„A tanári kar szívből eredő őszinteséggel sajnálja, hogy a felső kereskedelmi iskola vezetőjétől meg kell válnia; de elismeri a kiérdemesült tanférfiu azt a jogát, hogy majdnem félszázados megfeszített munka után élvezze a jól megérdemelt nyugalmat.

Bún Samu igazgató megnyugvással tekinthet vissza hosszú pályája sikereire. Ő szervezte 1891-ben a felső kereskedelmi iskolát és vezette az intézetet megszokott kötelességtudással és soha nem lankadó buzgólkodással az 1916. iskolaév végeig. Órála az ifjuság, mint hivatott vezetőről, a kereskedelmi szakirodalom, mint számottevő művelőjéről, a tanári kar, mint lelkiismeretes, hivatását szerető és az iskoláért buzgólkodó igazgatójáról, mindenkor meg fog emlékezni és érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja.“

Szivesen regisztráljuk e helyen, hogy az iskolaszék Bún Samu igazgatót érdemeinek elismeréseül, az iskolaszék tiszteltbeli tagjának választotta meg. Királyi elismerésben igazgatónk már 1908 ban részesült, amikor hivatalos működésének 40. évét hatóság és társadalom ünnepelte meg. 1908. március 25-én tüzte fel Batthyány Pál gróf Zalavármegye főispánja Bún Samu igazgató mellére a királyi kegy látható jelét, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét. 1917. február hó 13-án kelt legfelsőbb királyi kéziratral pedig Ő Felsége a király Bún Samut újabb kitüntetésben részesítette, amennyiben neki a királyi tanácsosi címet adományozta. Ez az újabb kitüntetés igazgatónkat a tanügy terén kifejtett közhasznú munkásságtól való visszavonulása alkalmából érte. Jutalma ez annak a fogalommal vált kötelességtudásnak, amellyel Ő tanári és igazgatói

teendőit majdnem félszázadon keresztül végezte. A tanári kar és az iskolaszék ez alkalommal a nyugalmazott igazgatót átiratban üdvözölte.

És ha most Bún Samu visszatekint a hosszú útra, amelyet megfutott, lehetetlen észre nem vennie, hogy tevékenységének emléke, sok száz férfiú öntudatában él, és hogy ez a legszebb emlék, amelyet közhasznú tevékenységeért lelt. Érdeemes volt neki ezt az életet átélni, amelynek alkonyán, iskola-fentartójának, a hatóságoknak, pályatársainak és volt növendékeinek becsülése megnyilvánul.

Dr. Villányi Henrik

II.

Grünhut Henrik.

1917. március 13-án egy szünetlen munkában eltöltött élet zárult le, amelynek elmulása, tanártestületünket is fájdalmasan érintette. Grünhut Henrik, az iskolánkat fenntartó testületnek, az izraelita hitközségnek elnöke, 55 éves korában elhunyt. A megboldogult intézetünknek lelkes hive, a tanári karnak melegen érző barátja és a kulturális törekvéseknek áldozatkész pártfogója volt. Szerette szülővárosát, de szerette felekezetének kulturális intézményeit is és szünetlen azon buzgólkodott, hogy elődeink örökségét, különösen a tanintézeteket, sértetlen épségben fenntartsuk. Nem féltette az intézményeket a haladás szellemétől, sőt tágra kinyitotta az ajtót, a haladásnak is; csak azt óhajtotta, hogy hitsorsosai művelődésük fejlődésében ne gátoltassanak. És ezt legjobban elérhetőnek vélte, ha a hitközség mint iskola-fenntartó is teljesíti hivatását.

Azért megérdemli, hogy emlékezetének örökmécsét mi is meggyújtsuk és elaludni nem hagyjuk. F. évi március 15-én kísértük hült tetemét örök pihenő helyére. A gyászmenetben a tanuló ifjuság és a tanári kar is részt vett.

III.

Hőseink emlékezete.

Irta: Dr. Villányi Henrik.

Tavalyi értesítőnket a harctéren elhunyt hőseink 15 arcképe díszítette. 15-en voltak. Fájdalom, számuk megszorodott. Kötelességünk ezekről is megemlékezni, bár sajtó sebeket érintünk. Mintha a kéz az ajkakra emelkednék és csendet parancsolna, csendet intene! És még sem mellőzhetjük hallgatással halálukat, eltűnésüket, mert a szónak hosszabb az élete, mint a tettnek, amely életünk iramodásában elmerül. A szó azonban új életre kél és felébreszti a hősök tetteinek emlékét későbbi nemzedékek számára is. Nemcsak azokat köszöntjük, akik életükkel fizettek, hanem azokat is, a kik mint hősök ép testtel küzdenek az arcvonalakon, vagy sebesülten hagyták el a harcteret, vagy fogságban sinylődnek. Mindannyian áldozatot hoztak azokért, a kik itthon egy boldogabb jövőért munkálkodnak. Azért mindnyájan megérdemlik hálánkat. A kik családot és tüzhelyet elhagyva, a harcmezőn véreztek el, azoknak homlokát a hallhatatlanság koszorúja övezi. Azoké az első hely. Önzetlenségükről zengjen a hálás utókor. Mindenek előtt ők érdemlik meg, hogy róluk beszéljünk. Fájó érzésünket még az a gondolat fokozza, hogy ők nem fogják többé látni a mi aratásunkat. De ne merüljünk el tétlen fájdalomban, hanem emeljünk emléket elhunyt hőseinknek, hogy tovább éljenek emlékezetünkben.

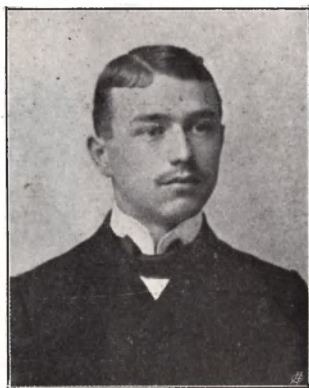

A HAZÁÉRT!

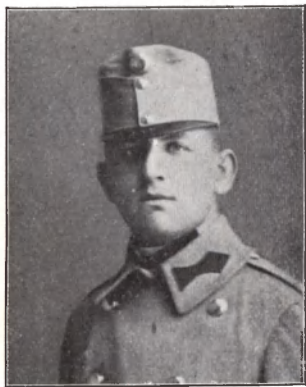
1916—17.

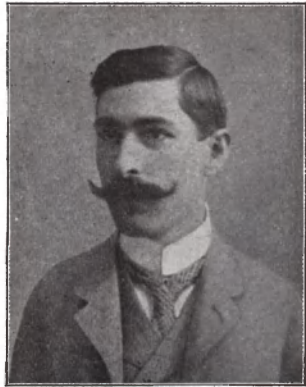
Forgács Zsigmond.

Bayer Gyula.

Kertész (Krámer) Imre.

Markó Sándor.

Lengyel István.

Franki József.

Fried Andor.

Holczer László.

Friedfeld Hugó.

Ha sebesültjeinkről, kitüntetett harcosainkról e helyen nem esik szó, nem azért hallgatunk róluk, mintha érdemeiket nem méltatnók, hanem avval a felemelő tudattal hallgatunk, hogy ők sokan vannak, oly sokan, hogy a gyenge kéz kénytelen a tollat letenni, mikor érdemeik méltatásához fog.

Dicsőség azoknak, a kik a haza védelmében elesetek. Fogadjuk, hogy minden erőnkkel azon leszünk, hogy a megújulás korszakában, a gondozásunkra bizott ifjuság soha el nem muló hálával emlékezzék meg róluk.

Forgács Zsigmond.

Szül: Dióskálon 1885. október 11-én.

Érettségi vizsgálatot tett 1903. szeptember havában.

Elhunyt 1914. november 24-én.

Forgács Zsigmond szegénysorsu szülők gyermeke volt. Mennél kevesebb földi javakkal volt megáldva a család, amelyben felnevelkedett, annál inkább törekedett ő arra, hogy azt, amit a rideg sors megtagadott tőle, ismeretekkel, szorgalommal és ernyedetlen munkával kipótolja és áttörje a gyűrűt, amely fejlődésében akadályozhatta volna. A nagyhirű Guttmann S. H. cég beliscei ipartelepének volt hivatalnok. Itt simulékony, szerény magaviseletével és sikeres munkásságával szép pozícióra tett szert; utóbbi időben főnöke, báró Guttmann Vilmos központi irodájában Budapesten teljesített szolgálatot, amikor a háború őt is kiragadta munka- és családi köréből. Az 1914. július 31-iki általános mozgósításkor, mint a 19. honv. gy. ezred zászlósa vonult be és ezredével az északi harctérre indult. Végig küzdötte a nagy harcokat Ravaruszkától Tarnowig. E város közelében 1914. november 24-én lelte hősi halálát, bánatos özvegyet és két kiskoru gyermeket hagyva hátra. És evvel reményteljes életpályája, amelynek egyik szakaszát oly sok viszontagság közli futotta meg, hirtelen kettészakadt.

Ismeretlen sírhalmára megilletődéssel tesszük le a megemlékezés koszoruját. Sírfelirata be van vésve mindazok emlékeztében, akik őt ismerték.

Bayer Gyula.

Szül. Muraszterdahelyen, 1886. március 31-én.
Érettségi vizsgálatot tett N.-kanizsán, 1903. szept. hó.
Elhunyt: 1915. február 28-án.

Az engesztelhetetlen sors Bayer Gyulát is hőssé avatta és kioltotta azt a munkás életet, amely kereskedelmünk fellendítésén egy évtizednél tovább dolgozott. Az érettségi vizsgálat után a helybeli Sartory Oszkár cégnél nyert mint gyakornok alkalmazást. Egy év múlva a fővárosba került és egy nagyobb-szabású szállító üzletben kapott alkalmazást.

Családot is alapított, ő, aki oly korán árvaságra jutott és a szülei ház melegét nélkülözte. Kitört a háború. Bayer a cs. és kir. 78. gyalogezredhez vonult be. Ennél félévig kiképzőtiszt volt. Ez idő letelte után egy menetszázaddal a galíciai harctérre került. A Kolomea mellett vívott harcokban Viktorov mellett halálosan megsebesült és még a harctéren 1915. február 28-án lehelte ki életét, mielőtt emberi segélyben részesülhetett volna.

Megrendülve gondolunk Bayer Gyula hősi halálára. Mint árvát a sors megedzette őt és életbölcsségre tanította. Megtanította az életfenntartás mesterségére is. Munkájának gyümölcsét megosztotta szeretett hitvesével és apró leánygyermekével; de ezt a biztató polgári milieut is a háború pusztította el akkor, amikor a hős katonát gyilkos golyó a halál árnyékában a földre terítette.

Krámer (Kertész) Imre.

Szül. Nagybajomban, 1892. december 22.
Érettségi vizsgálatot tett: 1910. június hóban.
Elfünt: 1915. március 14-én.

A mosolygó, jókedvű ifjú sirdombjára még nem akadtak rá. Valamely hősikátorban, vagy a kárpátok valamely örvényében alussza örök álmát, vagy talán még remélhető a visszatérése? A sors néha váratlan megoldást talál tragikus helyzetekben; de ha a hősi halál volt osztályrésze, akkor ott lelte azt az ország határának dicső védelmében, ahol összesűnnek a kárpáti szellők és méla akkordokban zengenek a hősök ezreinek kimúlásáról.

Mikor a Siemens-Schukkert világhírű elektrotechnikai cég szorgalmas hivatalnoka volt, nem sejtette Kertész Imre, hogy örökétig az Erdős-Kárpátokban mohasodik majd sirja.

A háború elején már ott találjuk őt, mint a cs. és kir. 44. gyalogezred önkéntes tizedesét Szerbiában Sabác bevételénél. A San melletti harcokban, Galiciában, lábán megsebesülve hazakerült. Lábsebe ellenére is egyenesen igyekezett járni. — Tréfálva emiittem előtte: „Imre nem jó lesz, ha annyira kihuzva jár, hamar visszaküldik a harctérre“, mire ő enyelegve azt felelte: „Ráérek én ott is bicegni“.

Szegény ifjú! Szemtanuk állítása szerint 1915. március 14-én nyaklövést kapott és a Kárpátok valamely hóborította szakadékában elsüppedt.

Markó Sándor.

Szüil.: 1881. március 21-én, Babócsán.

Érettségi vizsgálatot tett: 1898. szeptember hóban.

Elhúnyt: 1916. február 17-én.

Markó Sándor régibb évfolyamnak volt növendéke. Mint meglett férfiú 1915. március 15-én a cs. és kir. 12. gyalogezredhez vonult be. Az élet kohójában acélosodott meg jelleme és akaratereje és erre nagy szüksége volt, mert a sors megvonta tőle a földi javak nyújtotta előnyöket és amivé lett, azt önerejéből és vasszorgalmával érte el. A háboru kitörése előtt a Farkasvölgyi és Tsa, műszaki cég főtisztviselője volt Budapesten.

Az olasz hadüzenet után az Isonzó-fronton küzdött a „pokol“ név alatt ismeretes kősziklákon. 1915 október elején ezredével részt vesz a Szerbia elleni offenzívában és lekerül a vad Albániába, amelynek gyilkos klimáját is állja. 1916. február 19-én Ipeknél golyó kioltja életét.

És ezzel egy folytonos munkában megedzett élet zárul le. Néma megadással fürte a sors csapásait és feláldozta életét a haza védelmében és ezért megérdemli, hogy a feledés éjszakájában a róla való megemlékezés mécsvilágát meggyújtsuk.

Holtteste hazai földben nyugszik.

Lengyel István.

Szüil.: Nagykanizsán, 1888. május 13.

Érettségi vizsgálatot tett 1905. június hóban.

Elhúnyt: 1916. június 23.

Lengyel Istvánt a férfikor tavaszán érte utol az enyészet, de élete rövidsége mellett is, értékes és tartalmas volt. Mint egy nagy városi malom képviselője, élénk kereskedelmi és közgazdasági tevékenységet fejtett ki. Mikor 1914. július végén

a kitört háború őt is kiragadta polgári tevékenységének köréből, mint a cs. és kir. 68. gyalogezred hadnagya részt vett a Szerbia elleni offenzívában. 1914. november 1-én megsebesült és sebesülése sokáig harcképtelenné tette. 1916-ban végig küzdötte az óriási wolhinyai harcokat. A nagy lucki áttörésnél június 23-án ellenséges golyótól találva Smolava falú mellett hősi halált halt. A királyi kitüntetést (hadiékitményes katonai érdemkeresztet) csak vigasztalan szülei vehették helyette át.

Természetes és szent a szülők fájdalma, ha a bőszt halál elragadja szívük mélyében gyökerező szeretetük tárgyát. Lengyel István haló poraira is ráborult az enyészet sötét leple. Hősi álmát, sem ágyudörgés, sem puskaropogás nem háborgatja többé. Az idő enyhítő írja sebeket gyógyít, keserveket elfelejtet, de nem felejteti el velünk az áldozatok nagyságát, amelyet a háború vértanúi értünk hoztak. És ezért Lengyel István is megéri majd föltámadását, amikor fáklyát gyújtunk hős fiaink emlékének, amikor elzarándokolunk a kegyelet szent-földjére, hogy nekik zsolozsmákat zengjünk.

Frankl József.

Szül. Letenyén 1890. július 29-én.

Érettségi vizsgálatot tett 1908. június hóban.

Elhúnyt: 1916. augusztus 4-én.

A fronton küzdő hőseink erkölcsi világában feltűnő jelenségek közt az ejt bennünket leginkább bámolatba, hogy önfenntartási ösztönüket mennyire képesek hősiessé önfeláldozással leküzdeni. Ilyen hőslékű ifjú volt Frank József is. Mikor az iskolából 1908-ban érettségi bizonyítvánnyal a kezében kikerült az életbe, a Magyar Gázizzófény Rt.-nál szolgálta hazánk iparát békés, következetes munkával. 1914. augusztus havában a nagy világháború őt is fegyverbe szólította. A galíciai harcokban szeptember 8-ig küzdött és megsebesült. Mint hadapródjelölt a cs. és kir. 8. vadászászlóaljban 1915. február 19-től május 17-ig a kárpáti harcokban vett részt. A nagy nélkülözések és az időjárás viszonyosságai következtében súlyos betegségbe esett. Hosszú lábadozás után 1916. január havában harmadszor ment a frontra és pedig a karinthiai harctérre. A hóborította Plöcken szakaszon harcolt. 1916. augusztus 4-én a Freikofel hegyen egy gránátlövés oltotta ki életét. Hősiességének elismerése már későn érte őt. Csak halála után küldték meg vigasztalan szüleinek a nagy ezüst vitézségi érmet. Holtteste hazai földben nyugszik. Szülei hűlt tetemeit hazahozták és 1917. január 22-én Letenyén átadták a szent anyaföldnek.

Fried Andor.

Szüil.: Nagykanizsán, 1896. október 10-én.
Érettségi vizsgálatot tett 1913. június hóban.
Eltűnt: 1916. augusztus 4-én.

Tanuló korában jókedvű, humoros kedéllyel megáldott fiú volt. Tanulótársai meglepő ötleteiért, talpraesett megjegyzéseiért és kollégiális viselkedéseért szerették. Az érettségi vizsgálat sikeres letétele után, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank helybeli fiókjánál, később a Bankegyesületnél nyert alkalmazást és minden állásában komoly munkássággal érvényesült. Mint 19 éves ifjú 1915-ben vonult be és a csász. és kir. 31. számú nehéz tábori tüzérség 4. ütegénél Varasdon nyerte katonai kiképzését. Mint tizedes, önként jelentkezett harctéri szolgálatra. Részt vett a Luck, Tarnopol és Zalosce körüli harcokban. 1916. augusztus 4-én reggeli szürkületkor Markopol városka előtt a 32. gyalogezred lövészárkában, mint tüzérségi megfigyelő volt szolgálatban. Az oroszoknak e lövészárkba való hirtelen betörése, őt is menekülésre kényszerítette. E napon látták utoljára, amint a Markopol mögött elterülő mocsaras talajon az elfogatás ellen hősiiesen védekezett. Azóta nyoma veszett. Bánatos szülei, aggódó reménykedéssel várják visszatérését.

Holczer László.

Szüil.: Orosztonyban, Zalamegyében, 1897. aug. 13-án.
Érettségi vizsgálatot tett 1914. június hóban.
Eltűnt: 1916. augusztus 24-én.

Csendes, magabazárkózott szerény ifjú volt; de amilyen nagy volt szerénysége, épen olyan nagy volt kötelességtudása is. A falún nevelkedett gyermekek rendszerint hajlanak a szófukarságra. A szabad természet szemlélődésre készítet. A falusi nép komoly munkával foglalkozása nem nagyon enged teret a csevegésre. Ilyen környezetben nevelkedett a mi fiatal hősünk is. Nem csodálni való tehát, ha szóflanabb volt, mint a városi gyermek. Miután a polgári iskola négy osztályát Nagykanizsán elvégezte, a felső kereskedelmi iskolába beiratkozott és vas-következetességgel tanúit. 1914-ben jó sikerrel tett érettségi vizsgát. Az élet küzdelmeit csak mint katona ismerhette meg, mert már 1915. nyarán katonának sorozták be. Házi ezredünkben, a 48. gyalogezredben szolgált, mint egyévi önkéntes. 1916-ban, mint önkéntes tizedes került a galíciai harctérre. Itt végigküzdötte az augusztus havi nehéz harcokat. Zaloscetől Svisynig. A svisyni csatában 1916. augusztus 24-én századá-

val háromszor rohamozta az ellenséges állást. Visszatérve lövészárkába, délután $\frac{1}{2}$ 5 órakor fejlövés érte. Mikor halálos sebét be akarták kötözni, e szavakkal szabadkozott ellene: „Hagyjatok aludni, nagyon álmos vagyok!” A halál géniusza teljesítette utolsó kívánságát és most Lukaviec helyiség mellett, a lipinai erdő katonatemetőjében alussza hősi örök álmát.

Friedfeld Hugó.

Született Légrádon, 1897. augusztus 25-én
Az alsó és középső osztályt Nagykanizsán látogatta
1912—14-ig.

Érettségi vizsgálatot tett Budapesten 1915-ben.
Elhunyt 1916. október 15-én.

Friedfeld Hugó halála mindenha a fájdalom kútforrása lesz szüleinek. Mi is fájó emlékek kísérik elmulását, de fájdalmas megindultságunk felemelő érzéssel párosul, ha az ő halálára gondolunk. Mert ifju életét panasz nélkül, fenséges hősiességgel hozta áldozatul a haza védelmének. Mint a cs. és kir. 48. gy. e. egyéves önkéntes szakaszvezetője az ifju érzelmi világával indult harcba. A Col Di Lana, — Col Di Santa hőborította hegyoldalain, a Pasubio völgyében és Görznél küzdött az olaszok ellen. 1916. szeptember havában zászlóaljával Csikmegyében védi Erdély határait a románok ellen. Október 15-én Gyilkostó község mellett leli hősi halálát. Ime rövid vonásokban az ő életének éposza. Az iskolából kikerülve, hirtelen a legnagyobb feladat, a legmerészebb elhatározás előtt áll; önfeláldozással küzdeni a hazáért és ezért a magasztos eszméért életét vetette latba és életével fizetett. Aki a szülőföld védelmében elvérzett, igényt tarthat az utókor halájára. Hősünk emlékét mi is kegyelettel fogjuk megőrizni.

IV.

Igazgatói jelentés az 1916—17. iskolai évről.

A tanév megnyitása. Intézetünkben a javító és pótló vizsgálatokat augusztus 31-én, a magánvizsgálatokat szeptember 5 és 6-án, az alakuló értekezletet szeptember 8-án tartottuk meg. A nm. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úr 6899 sz. rendelettel elrendelte, hogy az 1916—17. iskolai évben a felső kereskedelmi iskolában a rendes tanítás általában szeptember 15-én kezdődjék meg, de ezt a rendeletét, tekintettel az élelmezéssel kapcsolatban több oldalról felmerült kívánságokra, valamint egyéb szükségesnek mutatkozó intézkedésekre való figyelemmel a 7223 sz. rendelettel oda módosította, mikép az iskolai év, az összes felső kereskedelmi iskolákban október 1-én kezdődjék. Mindazonáltal a szeptember hónap sem telt el tétlenül, mert az érettségi és magánvizsgálatok lefolytatása, valamint a gyorsírás kötelező tanításának elrendelése következtében szükséges tanulmányi tanácskozások és a szükséges tantervek megszerzése az igazgatót és a tanári testületet egyaránt foglalkoztatták. A beiratásokat szeptember 11, 12 és 13. napján foganatosítottuk.

A szeptemberi érettségi javítóvizsgálatok írásbeli részét szeptember 14—19-ig, a szóbeli vizsgálatot pedig dr. Vutkovich Sándor pozsonyi egyetemi magántanár, a vk. miniszter biztosa és Heltai József kereskedelmi tanácsos, a keresk. miniszter biztosa elnöklete alatt szeptember 22-én tartottuk meg. A vizsgálatra jelentkezett 6 jelölt, akik közül 5 júniusi terminuskor javítóvizsgálatra utasítottak. Egy jelölt teljes vizsgálatot tett. A követelményeknek valamennyien megfelelték.

Október 1-én kezdődött a rendes tanítás. Az igazgató a tanítási évet az ifjúsághoz intézett következő beszéddel nyitotta meg: „Elérkezett az iskola kapunyitásának az ideje. Hosszú szünet után ismét békés munkásságnak kell szentelni erőnket. — Künn az ország határain testvéreink, sőt apáink küzdenek azért, hogy mi itthon munkálkodhassunk és végezhesük teendőinket a saját javunkra és az ország javára. Szabad-e nekünk tétlenül nézni, miként áldozzák fel amazok életüket, egészségüket, egész energiájukat azért, hogy ez a hon fennmaradjon? Szabad-e nekünk hiú élvezetekben elmerülni, szabad-e parlagon hevertetni szellemi és testi erőnket, mikor tudjuk, hogy véreink védik tűzhelyünket, városainkat, a haza földjét gonosz ellenségek ellen, kik legszentebb

javainkat akarják elrabolni? Nem tartok senkit sem köztetek oly botornak, hogy erre a kérdésre ne felelhetne.

És mivel akartok célt érni? Tudnotok kell, hogy ti és a haza egész ifjusága egyszersmind a haza jövője is vagytok. Rátok fog nehezedni az a szent feladat, hogy ujja építsétek azt, amit a háború romba döntött.

És milyen eszközökkel fogjátok azt elérni? Nem ölbe tett kezekkel. Nem léha élvezetek hajhászásával. Nem azzal, hogy felnöttek szokásait majmoljátok, hanem azzal, hogy ismereteiteket gyarapítjátok, hogy testi erőteket fejlesztitek, egészségeteket épségben tartjátok és az iskola fegyelmi intézkedéseinek engedelmeskedtek. A polgár a haza törvényeinek, a katona a katonai szabályoknak, az ifjú az iskolai fegyelemnek tartozik engedelmeskedni.

Akikben megvannak azok a jó indulatú hajlamok, melyek a boldoguláshoz vezetnek, azok nagyon jól tudják, hogy az iskolában mit kell cselekedni, mit kell abbahagyni; azok az ingatagok, kik önző vágyaknak szeretnek engedelmeskedni, megkapják az iskola fegyelmi szabályait, hogy irányithassák akarukat a mindnyajunknak üdvös cél felé. Kedves növendékek! Viruló hon, viruló ifjuság nélkül nem létezhetik. Vegyetek példát azokon az ifjakon, akik hősiessen küzdenek a harcmezőn érettünk, kik nemsokára letéve a fegyvert, visszatérnek majd a családi tűzhelyekhez és rátok pillantva, meghívják majd benneteket és azt fogják mondani: „Gyertek testvérek, megszűnt az ágyuk dörgése, megszűnt a harci zaj, segítsétek felépíteni azt, amit a háború romba döntött“. Nem pirulnátok, ha azt kellene felelni: „Nem, mi nem tudunk semmit, mi nem tanultunk semmit, mi nem segíthetünk.“ De nem, ilyenek ti nem lesztek.

Vonuljatok tantermeitekbe, hallgassátok meg tanáraitok tanításait, tartsátok tisztelőben az iskolát és annak törvényeit és a ti munkátokon áldás lesz. A tanévet megnyitottnak nyilvánítom.

Változás a tanári karban. Az 1916—17 tanévben is dúló világháború miatt katonai szolgálatra bevonult két rendes tanárunk **Balog Dávid** és **Elek Mór** helyettesítéséről már harmadizben kellett gondoskodnunk. A könyvvitel és kereskedelmi levelezés tanszéke egy erre kiirt pályázat meddősége miatt pedig betöltetlen maradt. A hadbavonult tanárokat **Jellinek Márk**, február 8-tól kezdve **Wehry Hugó** és **Rácz Lajos** áll. polgáriiskolai tanárok helyettesítették, a könyvvitel és kereskedelmi levelezés tanszékének ellátására pedig **László Vilmos**, a Merkur vasgyár cégvezető igazgatója hivatott meg ideiglenes minőségben. A vallástant az év elejétől február haváig **Domány Ármin**, február 14-től kezdődően **Halász Jenő** hittanár tanította. A meghívott óraadó tanárok teljes buzgalommal és jó sikerrel végezték az elvállalt nehéz pedagógiai munkát. Még a szünidőben az intézet érdemdús igazgatója, **Bún Samu**, akinek működését első helyen méltatjuk, meg-

rongált egészségi állapotára való hivatkozással ismételten nyugdíjaztatását kérte. A nm. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter igazgatónknak az iskolaszék útján felterjesztett kérvényét 80207/1916/X/b sz. a. kelt rendeletével a folyamodó kérelme értelmében elintézte és őt megfelelő nyugdíjellátásban részesítette.

Az igazgatói teendők végzésével 311/1916. sz. a. határozattal az iskolaszék Dr. Villányi Henrik, felső kereskedelmi iskolai tanárt bizta meg.

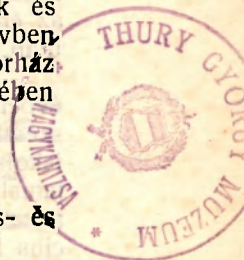
A gyorsírást az iskolaév kezdetétől fogva az alsó osztályban heti két órában az idevonatkozó miniszteri rendelet értelmében kötelező tantárgyként tanítatjuk. E tantárgynak tanításával az iskolaszék Krámer Lajos okleveles gyorsírót, polgári iskolai oklevéllel bíró elemi iskolai tanítót bizta meg, aki a gyorsírást mint rendkívüli tantárgyat a középső és felső osztályban is tanítja.

Az iskola helyisége. A VII. számú katonai tartalékkórház a folyó tanévben is tantermeink nagyrésztét lefoglalta. A pozsonyi katonai parancsnokság kérelmünkre azonban október hóban egy tantermet rendelkezésünkre bocsátott, amelyet alapos tatarozás után elfoglaltunk. Evvel ugyan megszűnt a két különböző épületben való tanítás; de mivel szertartásaink, laboratóriumunk, tanári szobánk, könyvtártermünk és egy tantermünk továbbra is kórházi célokra szolgált, csak nagyon szűk keretben mozoghattunk és szertáraink, valamint könyvtáraink szemléltető eszközeit ez évben sem vehettük igénybe, bár f. évi április 1-én a katonai kórház összes helyiségeinkből kihurcolkodott. A tanév hátralevő részében a helyiségek tatarozásával voltunk elfoglalva.

Fontosabb miniszteri rendeletek. A nm. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter 7538/1916. sz. a. elrendeli:

1. hogy az 1916—17. iskolai év kezdetétől fogva a Gabelsberger-Markovits vitarendszerű gyorsírás levelező része minden felső kereskedelmi iskola alsó osztályában heti 2 órában kötelező tantárgyként taníttassék. Ezen oktatás folytatásaként a középső osztályban a vitagyorsírás, mint nem kötelező tantárgy tanítására ugyancsak heti 2 órában szintén minden felső kereskedelmi iskolában módot kell nyújtani, mihelyt megfelelően előképzett tanulók jelentkeznek. A felső osztályban pedig hasonló feltételek bekövetkezése esetén, a szaktanár vezetése alatt gyorsírókör szervezendő heti 1 órában. A német gyorsírás tanulására ott, ahol elegendő számú jelentkező van, a nem kötelező tantárgyak keretében a középső osztályban heti 2, a felsőben heti egy órában adjon módot minden intézet.

2. 141608/1916/Vla sz. a. elrendeli, hogy a tanuló ifjúságnak a katonai szolgálatra való előkészítése tárgyában szükséges intézkedéseket sürgősen életbe léptessük.

3. 15370/1916. sz. a. elrendeli, hogy I. Ferenc József Ő császári és apostoli kir. Felsége elhalálózása következtében, a nemzetet ért gyásznak méltó kifejezésére megtartandó ifjúsági gyászünnepély minden tekintetben méltó legyen a megdicsőültnek boldog emlékezetéhez.

4. 16668/1916. eln. sz. a. elrendeli, hogy Ő Felsége IV. Károly király trónralépésének örömeire ünnepélyt tartsunk.

5. 13568. eln. sz. a. elrendeli, hogy az 1903. évi május hó 11-én 3640. sz. a. kiadott rendeletnek amaz intézkedése, amely szerint, felső kereskedelmi iskolai alsó osztálybeli magánvizsgálatra csak az olyan növendékek bocsájthatók, kik a középfoku iskolák 4. osztályát elvégezték és 17. életévüket már betöltötték, hatályon kívül helyeztessék és ezentúl a fiú- és leánytanulók már 15. életévük betöltése után megfelelő előképzettség mellett a felső kereskedelmi iskola alsó osztálya tantárgyaiból magánvizsgálatra bocsátassanak.

6. A 8688/917. szám a. elrendeli, hogy az 1898. évfolyamu felső ker. iskolai növendékek közül azoknak, akik január 29-én bevonulni tartoztak, az eddigi tanulmányaik eredményéhez képest az érettségi bizonyítvány m i n d e n v i z s g á l a t n é l k ü l, bevonulásuk előtt kiadandó. Az 1899. évben született tanulók pedig, akik a népfelkelési szemlén alkalmasnak találtak, osztályaiknak megfelelő és f. évi február hó 1-én kezdődő és február hó 28-ig tartó előkészítő tanfolyamot látogatni tartoznak. A tanfolyam végén az érdekelt tanulók a sikeres osztályvizsga, illetőleg érettségi vizsga után, osztály- vagy érettségi-bizonyítványt kapnak.

7. A 2257/917. szám alatt elrendeli, hogy azokra az 1899. évben született, népfelkelésre kötelezett és a legutóbbi bemutató szemlén katonai szolgálatra alkalmasnak talált, felső kereskedelmi iskolai tanulóakra nézve, akik a folyó 1916—17. iskolai évben valamelyik felső kereskedelmi iskola középső évfolyamát látogatják, a katonai szolgálatra való bevonulás napját a folyó 1917. évi március hó 10-e helyett 1917. évi április hó 18-ban állapította meg avégből, hogy ezek a tanulók bevonulásuk előtt még az utolsó évfolyam vizsgálataira is előkészülhessenek, a vizsgát letehessek és az érettségi bizonyítványaikat megszerezhessek. Ebben a harmadik katonai tanfolyamban azok a katonai szolgálatot teljesítő ifjak és részt vehetnek, akik a középső osztályt már az előző években sikerrel elvégezték.

8. 50000/917/VI. a. sza. elrendeli, hogy a tanterv tananyagának feldolgozása akként rendeztessék el, hogy az iskolaév május hó 26-ig teljesen befejezhető legyen és a tanulók bizonyítványaikat magukkal vihessék. A szóbeli érettségi vizsgálatok pedig május hó 29-én megkezdhetők legyenek.

Jegyzés a hadikölcsonre. Intézetünk igazgatósága, tanári kara és tanuló ifjúsága a nemes hagyományokhoz hiven és a mai nagy időkhöz méltó lelkesedéssel az V. és VI. hadikölcson

jegyzése tekintetében is megtette kötelességét, mert a hadikölcsön jegyzése már a múlt évben kimutatott összegeken felül az is teljes sikerrel járt.

A 6 százalékos V. hadikölcsönre jegyeztek az alsó osztályban :

1. Burger István	K 100.—	
2. Incze Pál	„ 1000.—	
3. Miszer László	„ 100.—	
4. Sugár Zoltán	„ 500.—	
5. Toch Rezső	„ 100.—	Összesen K 1800.—

Középső osztályban :

1. Balaton Dénes	K 2000.—	
2. Gábor Imre	„ 100.—	
3. Kleinfeld József	„ 100.—	
4. Kohn István	„ 100.—	
5. Lustig István	„ 100.—	
6. Stern Jerő	„ 200.—	
7. Szattler Zoltán	„ 100.—	Összesen K 2700.—

Felső osztályban :

1. Fehér József	K 500.—	
2. Hacker Ernő	„ 400.—	
3. Holczer Zsigmond	„ 400.—	
4. Muth Ervin	„ 100.—	
5. Vajda Zsigmond	„ 100.—	
6. Weisz Andor	„ 1500.—	Összesen K 3000.—

A három osztály jegyzése együtt K 7500.—

A 6 százalékos VI. hadikölcsönre jegyeztek az alsó osztályban :

1. Ince Pál	K 1000.—	
2. Kleinfeld István	„ 100.—	
3. Miszer László	„ 300.—	
4. Tausz József	„ 200.—	
5. Toch Rezső	„ 1000.—	Összesen K 2600.—

Középső osztályban :

1. Balaton Dénes	K. 10000.—	
2. Barta Pál	„ 100.—	
3. Hirschler István	„ 200.—	
4. Kohn István	„ 500.—	
5. Lusztig István	„ 1000.—	
6. Stern Jenő	„ 5000.—	
7. Wellisch Ernő	„ 100.—	
8. Weiszfeld Ferenc	„ 1000.—	Összesen K 17900.—

Felső osztályban

1. Blumenschein Ferenc	K	1000.—	
2. Hacker Ernő	„	15000.—	
3. Weiss Andor	„	1000.—	
4. Vajda Zsigmond	„	200.—	Összesen K 17200.—
			<u>Összesen K 37700.—</u>

Háborús gyűjtések. Bár a háboru okozta súlyos gazdasági viszonyok sokféle és nehezen elviselhető anyagi terheket rónak a társadalom minden rétegére, tanuló ifjúságunk mégsem zárkózott el egy olyan nemes cél előmozdítása előtt sem, mely a hazafias érzésre, a kegyeletre és a hálára irányul. Halottak napján a kárpáti harcokban hősi halált halt katonák sírjainak gondozására gyűjtést rendezett, melynek eredménye K 53.50 volt.

A háboru harmadik karácsonya közeledtére az otthonuktól távol küzdő hőseink megajándékozására foganatosított gyűjtés K 72.70 eredményezett.

Eredménytelen maradt a bükkmakk és a szedercserje levél gyűjtés. Egyrészt azért, mert bükkmakk az idén nem termett, másrészt mivel a rendkívüli esős időjárás a szedercserje levél gyűjtést megghiúsította.

Iskolai ünnepélyek. A hazafias érzület és szellem, valamint a kegyelet ápolására a lefolyt tanévben is több alkalmi ünnepélyt rendeztünk. November 19-én Erzsébet királyné napján szokásos kegyelettel ültük meg dicső védasszonyunk emlékét.

Szeretett királyunk I. Ferenc József 1916. november 21-én történt elhunyt fölötti gyászunkat méltó módon juttattuk kifejezésre. Az iskola épületén 30 napig gyászlobogó lengett. A temetés napján a tanítás szünetelt. Az ifjúság a templomban gyásztiszteleten vett részt. Istentisztelet után az iskola gyászdíszben pompázó nagytermében gyászünnepély volt a templomi énekkar részvételével.

Ő Felsége IV. Károly királynak trónralépése öröme december 30-án ifjúsági istentisztelet volt. Hogy pedig az ifjúság a trónváltozással járó eseményekben, nemzeti életünk felemelő és biztató tényezőjét is lássa, f. évi január 3-án iskolai ünnepélyt rendeztünk, amelyen az egész tantestület a fiú és nő növendékek jelenlétében az igazgató felolvasta a királyi kéziratot és proklamációt, beszéd kíséretében. Dr. Rosenberg Mór a királyi hitlevél tartalmát értette meg az ifjúsággal, Domány Ármin tanár pedig a koronázás jelentőségét és lefolyását magyarázta meg. Az ifjúság a Hymnus-t és Szózat-ot énekelte.

Ő Felsége, a királyné nevenapját április 27-én és születésnapját május 9-én ünnepeltük istentisztelettel és emlékbeszéddel. E napokon az előadás szünetelt.

Arany János születésének 100 éves évfordulóját május hó 20-án d. e. 11 órakor az adott viszonyok közt lehetséges díszszel ünnepeltük meg. A nagy költő jelentőségét Domány Ármin tanár méltatta. Néhány költeményét pedig arra alkalmas tanulók szavalták el.

A z ö s z t ö n d i j a k kiosztását az adakozók nemes szándékainak méltatásával fogatosítottuk.

Katonai gyakorlatra előkészítő tanfolyam. A tanfolyamot a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 141668/916. sz. rendelete értelmében szerveztük. Az ifjuság katonai képzését Deák Péter rendőrfőkapitány, a 48-ik gyalogezred szolgálatonkívüli századosa vállalta. Kéthetenként sor- és rendgyakorlatokat tartott. Ha pedig az időjárás nem kedvezett, a hadsereg szervezetéről tartott előadásokat az ifjuságnak, amely azokon a legnagyobb érdeklődéssel részt vett. A 63-as csoportnak mindenkor teljes volt a létszáma. Március és április hónapban felnapos kirándulásokat rendeztünk.

A segélynyújtás és egészségügyi gyakorlatok vezetését dr. Miklós Imre kórházi orvos volt szives vállalni. Az ő előadásait is a legnagyobb érdeklődéssel követte az ifjuság.

Mindkét vezetőtanárnak hálás köszönetet mondunk szakszerű és önzetlen munkásságáért.

Előkészítő tanfolyam bevonulók számára. A 8688/917. m. rendelet alapján az 1899. évben született és katonai szolgálatra március 10-én bevonult tanulók számára osztályaiknak megfelelő és február 1-én kezdődő osztályvizsgára és érettségi vizsgára előkészítő tanfolyamot nyitottunk meg. E tanfolyamon az illető tanárokon kívül még főtisztelendő Balogh Sándor főgimnáziumi tanár is tanított. A tanfolyamon 10 tanuló vett részt és pedig a középső osztályból Babics Imre, Horváth István és Zafuta István. A felső osztályból Aczél József, Eichinger István, Golenkó István, Hám László, Meissner Károly, Neumann Imre és Viola Kálmán. Mindezeknek február 28-án az osztály, illetőleg az érettségi vizsga letétele után a megfelelő bizonyítványt kiadtuk.

Hadbavonult tanulóinkat szívből fakadó jókívánságainkkal és magasztos feladatukra való emlékeztetéssel bocsátottuk el.

Március 1-én Babics Imre, Horváth István és Zafuta István a középső osztályból, valamint Dolmányos László Pálffy István katonák a nm. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr 2257/917. sz. a. rendelet alapján szervezett újabb előkészítő tanfolyamba léptek be és abban 6 heti előkészítésben részesültek. A tanfolyam elvégzése után április 14-én Pálfi kivételével osztályvizsgálatot és április 15 és 16-án érettségi vizsgálatot tettek. E tanfolyamok szervezése és ellátása a tanári kar munkaerejét rendkívül, nagy

mértékben vette igénybe. Tanári karunk mindegyik tagja, áthatva e tanfolyamok nagy horderejének érzetétől, megfeszített munkával és önzetlenül mozdította elő a nevelésügynek e hazafias irányát is. A tanfolyam tagjaitól április 17-én bucsúztunk el.

Jótékonyság. A háboru harmadik esztendejében a jótékonyságot ez eddigénél fokozottabb mértékben kellett gyakorolni. Segítőegyesületünk nemcsak könyvekkel támogatta a szegényebb sorsu tanulókat, hanem két ízben tetemes segélyt is juttatott azoknak, amiről a segítőegyesület vagyonskimutatása nyújt tájékoztatást. Kiosztottunk cipőt és ruhát is, sőt a téli hónapokban, amikor a világítóanyag nehezen volt kapható, petróleumot is juttattunk szűkölködő tanulóinknak. Ha még mindehhez hozzáadjuk, amit az iskolafenntartó tandíjből évről-évre elenged, tekintélyes összeget mutathatnánk ki. Fogadják pártfogóink jótékonyságukért e helyütt is hálás köszönetünket.

A tanév befejezése. Az 50000/1917. szám alatt kelt miniszteri rendelet elrendeli, hogy az iskolaév folyó évi május 26-ig teljesen befejezhető legyen. E miniszteri rendelettel a tanári kar folyó évi április 27-én megtartott értekezletén foglalkozott és a rendeletnek megfelelő javaslatát az iskolaszékhez felterjesztette. Az iskolaszék a felterjesztés értelmében határozott. Ehhez képest a tanítást az alsó és középső osztályban folyó évi május hó 24-én befejeztük és a bizonyítványokat a növendékeknek május hó 26-án kiadtuk. A felső osztály osztályvizsgálatát május 25-én tartottuk meg. Az érettségi vizsgálatokról külön fejezetben számolunk be.

V.

Intézetünk jötevői.

Ösztöndíjak és ösztöndíjas tanulók.

Alapítási év	Alapító, adományozó	Ösztöndíjas tanuló	Oszt.	K	f
A) Alapítványok					
1890	Gelsei Gutmann S. H. 2 tandíjmentes hely	Kürschner István Mikó István	felső " "		
1888	Pollák Ármin	Milhofer Jenő	alsó	12	—
1895	Megyeri Krausz Mayer	Kleinfeld József	köz.	91	91
1898	Nagykanizsai Takarékpénztár	Beke József	köz.	40	—
"	"	Weissenstern J.	alsó	40	—
1906	Dr. Villányi Henrik	Kolettár András	felső	38	39
1906	Dr. Stolzer Henrik	Müller Eruó	köz.	23	13
1906	Loewy Ödön	Kohn Imre	köz.	52	—
1906	Danneberg Jakab	Sommer Emil	felső	30	—
1907	Dél-zalai Takarékpénztár	Radits József	felső	100	—
"	"	Sándor Ferenc	felső	100	—
1908	Bún Samu	Fehér József	felső	38	90
1911	Eichberg Adolf	Barta Pál	köz.	80	—
"	"	Hirschler Ferenc	felső	80	—
1912	Dr. Stolzer László	Sándor János	alsó	21	60
1912	Löwe Adolf	Kleinfeld István	alsó	6	—
1912	Reichenfeld Sándor	Toch Rezső	alsó	11	80
1912	Sommer Sándor	Singer Kálmán	felső	20	—
1913	ujnépi Elek Lipót	Müller Imre	köz.	36	—
1913	bárá Eötvös József	Spitzer Antal	alsó	20	—
1915	Dr. Bartha Artur	Wortmann Pál	alsó	30	—
1916	Weisz Bódog	Kürschner István	felső	36	—
1916	Domány Ármin	Holczer Zsigmond	felső	15	—
1915	Oszterhuber László	Mikó István	felső	100	—
"	"	Hetesi János	alsó	19	82
B) Adományok					
	Nagykanizsai Takarékpénztár	Walder József	köz.	20	—
	"	Eichner Árpád	köz.	20	—
	Délzalai Takarékpénztár	Kasztl Árpád	felső	20	—
	Zalamegyei Gazdasági Takarékp. Néptakarékpenztár	Erős Ferenc	köz.	20	—
	Nagykanizsai Ker. Társulat	Bojt János	alsó	30	—
	"	Weisz Andor	felső	20	—
	"	Goldmann Miklós	alsó	20	—
	Lengyel Bernát	Spitzer Antal	alsó	10	—
	"	Wortmann Pál	alsó	10	—
	"	Kohn Imre	köz.	20	—
	"	Radits József	felső	20	—
	Dr. Villányi Henrik	Kohn Imre	köz.	15	—
				1267	55

Az ösztöndíjakat és adományokat Ő Felsége, a királyné születésnapján, május 9-én, az igazgató buzdító beszéd kíséretében adta át az ösztöndíjas tanulóknak.

A tanári kar.

Dr. Villányi Henrik, megb. igazgató, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, városi képviselő. Működésének évei 33, ez intézetnél 26.

Balog Dávid, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, tartalékos főhadnagy. Katonai szolgálatot teljesít. Működik ez intézetnél 15 év óta.

Domány Ármin, középiskolákra képesített rendes tanár, az ifjúsági könyvtár és a földrajzi szertár őre. Működésének évei 20, ez intézetnél 18.

Elek Mór, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár. Katonai szolgálatot teljesít. Működik ez intézetnél 7¹/₂ év óta.

Jellinek Márk, óraadó tanár, február hó 1-ig, a helybeli polg. iskola rendes tanára. Működik ez intézetnél 3 év óta.

Kertész József, óraadó tanár, a helybeli izr. elemi iskola igazgatója, okl. polgáriskolai tanár. Működik ez intézetnél 3 év óta.

Krámer Lajos, elemi iskolai tanító. Okl. polgári iskolai tanár és gyorsíró. Működik ez intézetnél 1 év óta.

László Vilmos, óraadó tanár, vasgyári cégvezető, a tanári értekezletek jegyzője. Működik ez intézetnél 2 év óta.

Rácz Lajos, óraadó tanár, a helybeli áll. polg. iskola rendes tanára, okl. középiskolai és felső keresk. iskolákra képesített tanár, a vegytani szertár őre. Működik ez intézetnél 3 év óta.

Dr. Rosenberg Mór, köz- és váltó ügyvéd. Működik az intézetnél 24 év óta.

Wehry Hugó, óraadó tanár. A helybeli polg. iskola rendes tanára. Működik az intézetnél február 1 óta.

Hitoktatók :

Domány Armin, az izraelita tanulók hitoktatója március 1-ig. Működött ez intézetnél e minőségben 9 év óta.

Halász Jenő, elemi iskolai tanító, az izr. tanulók hitoktatója március hó 1-től kezdve.

Hütter Lajos, ág. ev. lelkész, az ág. ev. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 22 év óta.

Kádár Lajos, ev. ref. lelkész, a ref. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 8 év óta.

P. Pintér Béni, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 1 1/2 év óta.

Tanítványok felosztása a tantárok közt

Iskolaszolga: Francsisz Zsigmond. Katonai szolgálatot teljesít.

Név	Munkaköze	Évek	Tanítványok	
			Összesen	Állásos
Hütter Lajos	Ág. ev. lelkész	22	33	22
Kádár Lajos	Ev. ref. lelkész	8	10	5
P. Pintér Béni	Róm. kath. lelkész	1.5	5	3
Francsisz Zsigmond	Iskolaszolga	—	—	—
Összesen				
			48	30

Áz előkészítő tanfolyamon a felsorolt tanítványok részéről képzés folyik a katolikus hittan terén. Ezen tanfolyamra felvételre a tanítványok közül a legjobbakat kell megválasztani.

VII.

Tantárgyak felosztása a tanárok közt az 1916—17 tanévben.

Tanár	Tántárgy	Alsó o.	Köz. o.	Felső o.	Összesen
Domány Ármin február 11-ig azután	Hittan	1	1	1	3
Halász Jenő					
Domány Ármin	Magyar	—	3	3	6
"	Német	4	3	3	10
"	Földrajz	—	2	2	4
"	Történelem	—	2	2	4
Jellinek Márk február 1-ig, azután	Mennyiségtan	2	2	3	6
Wéhry Hugó					
"	Ker. számtan	—	3	3	6
"	Természettan	2	—	—	2
Kertész József	Magyar	3	—	—	3
"	Földrajz	2	—	—	2
"	Történelem	2	—	—	2
Krámer Lajos	Gyorsírás	2	—	—	2
László Vilmos	Könyvvitel és ir.	—	3	3	6
"	Levelezés	2	2	2	6
"	Szépírás	1	—	—	1
Rác Lajos	Ker. számtan	4	—	—	4
"	Vegy. s áruisme	2	2	2	6
Dr. Rosenberg Mór	Jogi ismeretek	—	2	2	4
"	Közgazd. ism.	—	2	2	4
Dr. Villányi Henrik	Francia	3	3	3	9
Órák száma	összesen	30	30	30	90
Krámer Lajos	Rendkívüli tárgy				
"	Gyorsírás	—	2	1	3

Az előkészítő tanfolyamban a felsorolt tanerőkön kívül fő-
tisztelendő Balog Sándor főgimnáziumi tanár tanította a szám-
tant és mennyiségtant.

VIII.

Az 1916--17 évben elvégzett tananyag megfelel az 1915 évi augusztus hó 1-én 81000/915 sz. alatt kiadott felső kereskedelmi iskolák tanítástervének, illetőleg az annak nyomán összeállított és jóváhagyott állandó részletes tanmenetnek.

A nagykanizsai felső kereskedelmi iskola általános tanterve.

Tantárgyak	A heti órák sz. egyes osztályokb.			Összesen
	alsó	közép	felső	
A) Rendes tantárgyak:				
1. Vallástan	1	1	1	3
2. Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	9
3. Német nyelv és levelezés	4	3	3	10
4. Francia nyelv	3	3	3	9
5. Földrajz	2	2	2	6
6. Történelem	2	2	2	6
7. Mennyiségtan és polg. számtan	2	2	2	6
8. Természettan	2	—	—	2
9. Kereskedelmi számtan és irod. munkák	4	3	3	10
10. Könyvvitel	—	3	3	6
11. Kereskedelmi levelezés	2	2	2	6
12. Közgazdasági ismeretek	—	2	2	4
13. Jogi ismeretek	—	2	2	4
14. Vegytan és áruismeret	2	2	2	6
15. Szépirás	1	—	—	1
16. Gyorsírás	2	—	—	2
	30	30	30	90
B) Rendkívüli tantárgyak				
1. Gyorsírás		2	1	3

A tanulók névsora és lakóhelye.

Alsó osztály.

Osztályfőnök: KERTÉSZ JÓZSEF.

- Bader Imre Tótszerdahely, Zalamegye.
 Balog János, Csáktornya, Zalamegye.
 Beck Leó, Alsólendva, Zalamegye.
 Beck Miklós, Nagykanizsa.
 5 Birken László, Balatonmagyaród, Zalamegye.
 Bojt János, Nagykanizsa.
 Burger István, Nagykanizsa.
 Deák Gedeon, Nagykanizsa.
 Doupona Dezső, Murakeresztur, Zalamegye.
 10 Farsang József, Babócsa, Zalamegye.
 Fischer Rudolf, Egeraracs, Zalamegye.
 Földes István, Csáktornya, Zalamegye.
 Goldmann Miklós, Nagypeterd, Baranyamegye.
 Hetesy János, Nagykanizsa.
 15 Hirschler Andor, Nagykanizsa.
 Hirschler Ferenc, Nagykanizsa.
 Hollós Ferenc, Pétfürdő, Veszprém megye.
 Hordós Gyula, Nagykanizsa.
 Horvát István, Nagykanizsa.
 20 Hozmezc Ferenc, Perlak, Zalamegye.
 Incze Pál, Rohonc, Vas megye.
 Kleinfeld István, Nagykanizsa.
 Klein Sándor, Nagykanizsa.
 Komerszka Frigyes, Nagykanizsa.
 25 Krámer József, Nagykanizsa.
 Lenkei Jenő, Nagykanizsa.
 Mészáros József, Nagykanizsa.
 Milhofer Jenő, Nagykanizsa.
 Miszer László, Alsódomború, Zalamegye.
 30 Nagy László, Nagykanizsa.

- Petrics János, Nagykanizsa.
 Plánder Ferenc, Nagykanizsa.
 Pörcz János, Nagykanizsa.
 Pörcz József, Nagykanizsa.
 35 Sándor János, Zalaszentgrót.
 Spitzer Antal, Nagykanizsa.
 Steiner Jenő, Csáktornya.
 Sugár Zoltán, Nagykanizsa.
 Szabó Gyula, Nagykanizsa.
 40 Szabó József, Nagykanizsa.
 Tausz József, Nagykanizsa.
 Toch Rezső, Nagykanizsa.
 Tóth Ferenc, Murakeresztur, Zalamegye.
 Tűke József, Nagykanizsa.
 45 Weizenstern József, Nagykanizsa.
 Wortmann Pál, Nagykanizsa.

Középső osztály.

Osztályfőnök: WEHRY HUGÓ.

- *Babics Imre, Nagykanizsa
- Balaton Dénes, Nagykanizsa
- Barta Pál, Nagykanizsa
- Baumgarten Viktor, Nagykanizsa
- 5 Beke József, Nagykanizsa
- Dobó István, Nagykanizsa
- Eichner Árpád, Nagykanizsa
- Erős Ferenc, Teskánd, Zalamegye
- Fischer József, Alsódómboru, Zalamegye
- 10 Fürst Alajos, Nagykanizsa
- Gábor Imre, Nemesdéd, Somogy megye
- Hirschler István, Nagykanizsa
- *Horváth István, Laszovác, Varasdmegye
- Kengyel Jenő, Nagykanizsa
- 15 Kirnbauer Gyula, Nagykanizsa
- Kleinfeld József, Nagykanizsa
- Knortzer György, Nagykanizsa
- Kohn Imre, Nagykanizsa
- Kohn István, Nagykanizsa
- 20 Kósa József, Miszla
- Kremsier Dezső, Nagyrada, Zalamegye
- Lustig István, Nagykanizsa
- Magyar József, Nagykanizsa
- Maitinszky István, Nagykanizsa
- 25 Müller Ernő, Nagykanizsa
- Müller Imre, Nagykanizsa
- Nádai Sándor, Muraszombat, Zalamegye
- Neumann Andor, Nagykanizsa
- Oláh Ferenc, Nagykanizsa
- 30 *Pálfi István, Marcali
- Skrivalics János, Nagykanizsa
- Somogyi Dezső, Babócsa
- Stern Jenő, Nagykanizsa
- Szattler Zoltán, Nemesdéd
- 35 Szöllősy József, Nagykanizsa
- Walder József "
- Weisz Nándor "
- Weiszfeld Ferenc "
- Weiszfeld Jenő, Murarátka
- 40 Wellisch Ernő, Nagykanizsa
- *Zafuta István Nagykanizsa

A csillaggal megjelölt tanulók két előkészítő tanfolyam elvégzése után érettségi vizsgálatot tettek és katonai szolgálatra bevonultak.

Felső osztály.

Osztályfőnök: DOMÁNY ÁRMIN.

- Aczél József, Nagykanizsa.
 Blumenschein Ferenc, Nagykanizsa.
 *Eichinger István, Nagykanizsa.
 Fehér József, Szigetvár.
- 5 *Golenkó István, Nagykanizsa.
 Guttentag Lajos, Nagykanizsa.
 Hacker Ernő, Nagykanizsa.
 *Hám László, Nagykanizsa.
 Hirsch Imre, Buzsák, Somogy megye.
- 10 Hirschler Béla, Nagykanizsa.
 Hirschler Ferenc, Nagykanizsa.
 Holczer Zsigmond, Somogy-sámson,
 Kasztl Árpád, Gyékényes.
 Koletár András, Csurgó.
- 15 Kürschner István, Nagykanizsa.
 *Meiszner Károly, Nagykanizsa.
 Mikó István, Nagykanizsa.
 Muth Ervin, Nagykanizsa.
 *Neumann Imre, Geszti, Somogy megye.
- 20 Radics József, Nagykanizsa.
 Sándor Ferenc, Nagykanizsa.
 Schlesinger Frigyes, Nagykanizsa.
 Singer Kálmán, Kisszabadka, Zalamegye.
 Sommer Emil, Nagykanizsa.
- 25 Szattler Géza, Nemesdéd, Somogy megye.
 Telleman Károly, Bosnyák-Dubica.
 Vajda Zsigmond, Erdőhát, Zalamegye.
 *Viola Kálmán, Nagykanizsa.
 Weisz András, Légrád.
- 30 *Wernigg Lajos, Nagykanizsa.

A csillaggal jelölt tanulók az előkészítő tanfolyam elvégzése után érettségi vizsgálatot tettek és katonai szolgálatra bevonultak.

X

Az 1916—17. tanévben mint magántanulók vizsgálatot tettek :

Alsó osztály.

1. Göndöcs István	4. Láng József
2. Halász Lajos	5. Schlögl János
3. Kovacic István	6. Schwarzenberg Imre

Középső osztály.

1. Kaufmann Antal
2. Schiller János

Felső osztály.

1. Haba József
2. Hirschler István

Rendes érettségi vizsgálat.

A tanári kar útján felterjesztett tételek közül a kir. főigazgató úr a következőket jelölte ki:

I. Magyar fogalmazás.

Valutánk megjavításának eszközei.

Eredmény: 4 jeles, 8 jó, 11 elégséges.

II. Német kereskedelmi levelezés.

1. Palugyai & Söhne Pozsony V/2 felajánlják Emil Raabnak Köln, saját termésü boraiknak képviselőtét. Árjegyzéket csatolnak.

2. Raab V/8 válaszol. Hajlandó a pozsonyi cég borait eladni, 10% bizományi jutalékot számít, melynek elszámolása negyedévenként történik, minden simán lebonyolított ügylet után. Az eladás a kölni raktárból történik. Az árhoz hozzászámítja a szállítás költségeit Pozsonytól Kölnig. A fizetés készpénzben 2% skontóval.

Eredmény: 1 jeles, 10 jó, 10 elégséges, 2 elégtelen.

III. Német nyelv.

Grundrisse einer Zukunftswirtschaft.

Eredmény: 2 jeles, 3 jó, 14 elégséges, 4 elégtelen.

IV. Kereskedelmi számtan.

1. Kardos Sándor és Tsa Nagykanizsa, Grabmeyer és Co-tól Donaueschingenből, 1916. augusztus 20-án a következő árukat kapta;

G. C. No. 950. 1 láda fekete chinalósörény Bo. 150 kg.

„ 951. 1 „ „ „ „ 220 „

Ta 15+20

à M. 7.40 per kg.

No. 952. 1 láda fehér chinalósörény Bo. 250 kg.

Ta. 60 „

a M. 8.— per kg

3—9. 7 bál Mexikógyökér Ntto 259 kg.

a M. 5.— per kg.

10—15. 6 bál Mexikó-Fibre Ntto 590 kg.

a M. 4.— per kg.

Költségek:

3 drb. láda és csomagolás M 15 —

vasutra szállítás „ 15.—

Wieni bizományos kiadásai:

1. Utánvét megfizetése ebben benne van

a) vám M 278.70

b) szállítási költség „ 125.35

2. kezelési költség K 25.—

Kisebb kiadás „ 5.—

Kiadások Nagykanizsán:

szállítási díj K 32.—

behozatal az állomásról „ 1.— per kg

A megrendelés a Deviza-Központ előzetes tudomása után történt. Kiegyenlítéshez a nevezett intézet chequet állít ki K 143.65 árfolyammal, jutalék 1⁰%. Ugyanezzel az árfolyammal történt Bécsben az elszámolás jutalék nélkül.

Kiszámítandó az egyes áruknek 100 kg. beszerzési ára, ha az összes költségeket érték költségnek vesszük.

II). 1917. ápr. 21-én az árfolyamok e következők:

M árf. 155.99

sv. frank 197.—

hft. 395.—

kiszámítandó a diszagió.

Eredmény: 9 jeles, 4 jó, 9 elégséges, 1 elégtelen.

V. Könyvviteltan.

Kelemen Béla, Vári Elemér és Nagy Ferenc Nagykanizsán 1916. január 1-én betéti társaságot alapítanak.

Beltagok	{	Kelemen betéte:	készpénzben	K 60.090	
		„	váltókban	K 30 000	
		„	követelésekben	K 30.000	K 120.000
		Vári betéte:	árukban	K 66.000	
		„	berendezésben	K 9.000	K 75.000

Külfog	(Nagy betéte: készpénzben K 30.000	
	(" " értékpapirokban K 15.000	K 45.000.

Üzlet-események az év folyamán.

fizetnek az üzleti helyiségért	K	6.000
vesznek árut hitelre	K	120.000
eladnak " "	K	130.800
vesznek készpénzen értékpapírt	K	48.000
kamat	K	2.200
K		50.200
eladnak készpénzben árut	K	78.000
a vevők levonnak 2% pénztári engedményt	K	1.560
eladnak árut váltó ellenében	K	15.000
eladnak értékpapírokat készpénzben	K	39.000
kamat	<u>K</u>	<u>2.460</u>
K		41.460
behajtanak váltókat	K	24.000
leszámitoltatnak váltókat K 18.000 —, diskont	K	—,480
vesznek árut készpénzen	K	60.000
levonnak az eladóktól 2% skontót	K	1.200
betesznek a Nagykanizsai Bankegyesületbe készpénzben	K	45.000
adósaik fizetnek K 45.000 oly módon, hogy átutalnak a nagykanizsai Bankegyesülethez	K	44.100
és elszámolnak 2% skontót	K	9.900
vesznek árut elfogadvány ellenében	K	30.000
Kelemen kivéte az év folyamán	K	8.700
Vári " " " "	K	10.509
Nagy " " " "	K	1.800

A társas szerződés szerint a beltárogoknak, Kelemennek és Várinak egyenként K 7200 — fizetés jár, minden egyes társnak évi 4%-os tőkekamat fizetendő. — A beltárogoknak a tiszta nyereségből először 10% jár, a fennmaradó rész pedig fejenként osztandó el.

Mennyi az elért tiszta nyereség, — mennyi esik ebből a társakra, — ha az év végén a készleten levő áruk értéke K 84.000 az értékpapírok értéke (K 26 460, függő kamatok K 840) 27.300 K, a berendezésből pedig 10% irandó le.

Kidolgozandó közvetlen mód szerint:

Eredmény; 5 jeles, 5 jó, 10 elégséges, 3 elégtelen.

VI. Francia levelezés.

1 F. évi április hó 15-én Rosenfeld Adolf Fiai, Nagykanizsa, megbízzák a Banque Cantonale-t Lausanneban, hogy

számlájuk terhére utaljon át Suchard és Társának ugyanott fr. 5000.—t.

2. Április 20-án a Banque Cantonale, Lausanne, Suchard és Ta-nak fr. 5000-et javára ir és erről a kanizsai céget értesíti.

Eredmény; 4 jeles, 12 jó, 7 elégséges.

VII. Kereskedelmi levelezés.

1. Sternfeld Lajos, Esztergom, 1916. augusztus 10-én irt Marosi A. és Társának Budapest, milyen feltételekkel vennék át körülbelül 50 zsák egynyiratu gyapjút bizományi eladásra, esetleg beraktározásra és adnának-e a gyapjura az eladásig előleget.

2. Marosiék aug. 12-én felelnek. Bizományi jutalék 3.5%. Raktárbér és biztosítás ca havi K 5.— Az ár emelkedése várható. Adnának kereken K 5000.— kölcsönt a gyapjura 4.5%-kal.

3. Sternfeld aug. 17-én a gyapjút elküldi a D. G. T. Anna hajóján, S. L. sz. 1-16. 46 zsák gyapju bttó 3068 kg. Kéri a pénz (K 5000) elküldését. A gyapjút ne adják K 250 pr. % kg. áron alul.

4. Marosiék szeptember 30-án jelentik, hogy az árut eladták, a K 263 2% pótsúly levonásával. Elszámolnak a levélalapján. Az elszámolás szerint járó K 2217.20 átutalják Sternfeldnek postatakarékpénztár útján. (Elszámolás adatai: Ntto 3006 kg. à K 253.— K 7605.19 le 3.5% jutalék K 266.18, kamat az előlegre K 5000.— 49 nap 4 1/2% K 24.99, raktárdíj, biztosítás K 96.81, előleg K 5000.—= K 5387.98)

Eredmény: 1 jeles, 10 jó, 12 elégséges.

A sikeres írásbeli érettségi vizsgálatok alapján szóbeli vizsgálatra jelentkezett 23 tanuló.

A szóbeli vizsgálaton dr. Exner Kornél a közigazgatási bíróság ítélőbirája és a budapesti m. kir. tudományegyetem nyilv. rendkntanára elnökölt, mint a vallás és közoktatásügyi miniszter úr biztosa. A kereskedelemügyi miniszter úr He l t a i József kereskedelmi tanácsost mint társelnököt az idén is képviselővel bizta meg.

Az érettségi vizsgálatok eredménye ez:

Jelcsen feleltek meg: Mikó István, Radics József, összesen 2. Jól feleltek meg: Fehér József, Hacker Ernő, Hirschler Ferenc, Holczer Zsigmond, Kasztl Árpád, Kürschner István, Muth Ervin, Sándor Ferenc, Schlesinger Frigyes, Vajda Zsigmond, Weisz András, összesen 11. Megfeleltek: Blumenschein Ferenc, Hirsch Imre, Hirschler Béla, Koletár András, Singer Kálmán, Sommer Emil, Szattler Géza, Tellemann Károly, összesen 8.

Szeptember hóban javító vizsgálatra jelentkezhetik 2 tanuló.

Magánvizsgálati szabályzat.

A nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1903. évi 3610 sz. rendelete a felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok szabályozása tárgyában:

A felső kereskedelmi iskolák főigazgatójának.

A felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok eddigi rendszerének szigorúbb és helyesebb irányú szabályozása céljából az 1895. évi augusztus hó 20-án 4401. sz. a. kelt rendelettel a felső kereskedelmi iskolák számára kiadott szervezetnek a magánvizsgálatokra vonatkozó 64. és 65. §§-ait, valamint az e tárgyban kibocsátott rendeleteket ezennel hatályon kívül helyezve, a jelzett szakaszok helyébe a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrral egyetértően a következőket rendelem el:

64. §. Magánvizsgálatra bocsáthatók a felső kereskedelmi iskola alsó osztályának tárgyaiból oly egyének, a kik a polgári vagy középiskola negyedik osztályát (a latin nyelvtől eltekintve) sikerrel végezték, 15-ik életévüket betöltötték s hitelesen bizonyítják, hogy a gyakorlati életben működnek; a középső és felső osztály tárgyaiból magánvizsgálatra, illetőleg az utóbbit követő érettségi vizsgálatra azok bocsáthatók, a kik az alsó, illetőleg középső osztályt akár nyilvánosan, akár magánuton elvégezték, 17, illetőleg 18 évesek s a gyakorlati életben működnek.

Az egyes osztályok vizsgálati rendszerint egyévi időközökben engedélyeztetnek. Felső kereskedelmi iskolából kimaradt tanulók kimaradásuk esztendejében még akkor sem kaphatnak magánvizsgálatra engedélyt, ha különben a fenti föltételeknek megfelelnek.

A magánvizsgálati engedélyért folyamodók szabályszerűen bélyegelt s a főigazgatóhoz címzett kérvényeiket minden év szeptember havában azon felső kereskedelmi iskola igazgatójánál nyujtsák be, a mely iskola állandó lakóhelyükön, vagy ahhoz legközelebb van. A kérvényhez születési, iskolai, erkölcsi és oly hatósági bizonyítványt kell mellékelni, mely a folyamodó iskolai tanulmányai óta eltöltött foglalkozását is hitelesen bizonyítja.

A kereskedelmi iskola igazgatója a beérkezett kérvényeket a tanári kar véleményes jelentésével együttesen **október hó első felében** terjeszti föl a főigazgatóhoz. Az oly folyamodók, a kik szeptember után, legkésőbb decemberben tesznek a közép- vagy polg. iskolában javító vizsgát, január hóban kérhetnek magánvizsgálati engedélyt. (26.070/1910. sz. min. r.)

Ugyancsak a kérvény benyújtásakor lefizetendő a beírási és az évi tandíj, mely díjak azonban kedvezőtlen elintézés esetén a folyamodónak visszaadtnak.

A beírási és tandíjak fizetése alól senki sem menthető fel. **A magánvizsgálati engedélyt nyert egyének az előadást nem látogathatják.**

A magánvizsgálatok mindenkor a főigazgató vagy megbizottja elnöklete alatt tartatnak június havában, illetőleg a felső osztálybeli magánvizsgálatok az érettségi írásbeli vizsgálatok előtt.

Az elnök állapítja meg a vizsgálat napját is. A vizsgálóbizottság tagjai a főigazgató (vagy megbizottja), az iskola igazgatója és azon osztály tanárai, a melyből a jelölt magánvizsgálatot tesz.

A jelölttől a vizsgálat megkezdése előtt megkövetelendő személyazonosságának igazolása. A vizsgálat kiterjed az illető osztály minden rendes tantárgyára, írásbeli és szóbeli s akként tartandó meg, hogy a jelöltnek az osztály összes tanítási anyagában való jártassága kitűnjék. A dolgozatok úgy bírálandók el, mint a rendes tanulóknál és a kir. főigazgatóhoz felterjesztendőek.

A bizonyítványt, — amilyen feltüntetendő a vizsgálati engedély száma és kelte, s hogy magánvizsgálat alapján állított ki, — nemkülönbén a vizsgálat lefolyásáról felvett jegyzőkönyvet a vizsgálóbizottság elnöke, az igazgató s az illető osztályfő írják alá. Amennyiben a főigazgató nem maga elnököl a jegyzőkönyv hozzá felterjesztendő.

Szeptemberben tartandó **pótló vizsgálatokra**, kellően indokolt esetekben, a magánvizsgálóknak is, kik a tanévvégi magánvizsgálaton igazolt betegség vagy súlyos ok miatt nem vehettek részt, a tanári kar adhat engedélyt. Ha az illető szeptemberben sem jelentkezik, vizsgálati engedélye további érvényét elveszti összes lefizetett díjaival együtt.

Vizsgálatok összevonása nem engedhető meg. Kivételes esetekben azonban és ha a jelölt előzetes vizsgálatát legalább is jó eredménnyel tette le, a következő osztályból főigazgatói engedéllyel már félév múlva jelentkezhetik vizsgálatra.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezését kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevégzését igazolják, vagy érettségi vizsgálatot megfelelő sikerrel tettek.

Folyamodni olyan módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az első esetben az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára, a mit a rendes érettségi vizsgálat követ: a középiskolai érettségi bizonyítvány alapján pedig a jelöltnek írásbeli és szóbeli érettségi vizsgálatot kell tenni a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyaiból. A többi tárgy osztályzatai a középiskolai bizonyítványból veendőek át.

65. §. a magánvizsgálati díj mind a három osztályra nézve 80—80 korona, melyből minden vizsgázó tanárt tantárgyankint egy rész, az igazgatót, mint ilyent még egy rész illet meg.

A vizsgálatnak a jelölt részéről komoly ok nélkül való megszakítása a vizsgálati díj elvesztését vonja maga után. A tandíj és beírási díj minden osztálymagánvizsgálat után, valamint a magánvizsgálat ismétlése esetén is fizetendő.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezését kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevégzését igazolják.

Folyamodni oly módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára amit a rendes érettségi vizsgálat követ.

A különbözeti tárgyak a következők: keresk. földrajz, a kereskedelem története, kereskedelmi számtan, politikai számtan, irodai munkálatok, könyviteltan, magyar, német és francia keresk. levelezés, keresk. ismeretek, jogi ismeretek, közgazdasági ismeretek, vegytan és áruismeret. Azokból a tárgyakból, amelyek írásbelivel is járnak, a jelölt írásbeli munkálatra is kötelezendő. A fel nem sorolt tárgyak osztályzatai a jelölt középiskolai bizonyítványból veendőek át.

Ugyanilyen feltételekkel bocsáthatók különbözeti magánvizsgálatra s ennek sikere esetén érettségi vizsgálatra azok, akik ezt néptanítói oklevél alapján kérelmezik, ugyszintén azok is, akik folyamodványukhoz a hadapródiskola elvégzéséről szóló bizonyítványt melékelik, ez utóbbiak azonban a fentebb felsorolt szaktárgyakon kívül a magyar nyelvből és irodalomból is kötelesek kiegészítő vizsgálatot tenni.

A különbözeti vizsgálatoknál tandíj nem, hanem 120 korona vizsgálati díj, illetőleg az érettségi vizsgálatért az érettségi vizsgálat szabályszerű díja fizetendő.

Női magántanulókra vonatkozó eltérő intézkedések.

Nőkkel szemben, akik magánvizsgálati engedélyért folyamodnak, ugyanazok a feltételek érvényesek, amelyeket az előző pontok foglalnak magukban, azzal a különbséggel, hogy a szabályszerű középiskolai és felsőbb leány- és a polgári iskolai négy osztályú előképzettség mellett figyelembe lehet venni a felső leányiskola második osztályának sikeres elvégzését igazoló minősítést is, és hogy a gyakorlati életben való működésüktől el lehet tekinteni.

Nők rendszerint női felső kereskedelmi iskolákban nyerhetnek magánvizsgálati engedelmet.

Az ifjusági segítőegyesület pénztár- és

Bevétel	A) Pénztár-	
	Korona	
Egyenleg	4943	40
59 tanuló tagsági díja az 1916—17. tanévre	118	—
Tanulók adománya	136	77
1916-ban érettségizett növendékek adománya dr. Villányi Henrik alapra	60	—
Hadikölcsön szelvénybeváltás	183	—
Tőkekamatok 1916. december 31-ig	261	96
Délzalai Takarékpénztár adománya	20	—
Zalamegyei Gazd. Takp. "	20	—
Néptakarékpenztár "	30	—
Kirándulási alap maradványa	101	26
	5874	39

A fenti kimutatott pénztári egyenleg gyümölcsözően
el van helyezve:

A nagykanizsai izr hitközségnél	K 3113.52
A Nagykanizsai Takarékpénztárnál 32063 sz. betéti könyvre	K 243.68
A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál:	
1392 sz. betétkönyvre	K 884.22
2568 " "	138.51
3013 " "	1012 20
	K 5392.13

Nagykanizsa, 1917. május 15.

Dr. Rosenberg Mór s. k.
ellenőr.

Domány Ármin s. k.
pénztáros.

Dr. Villányi Henrik s. k.
elnök.

vagyonkimutatása az 1916—17. tanévben.

kimutatás	Kiadás	
	Korona	
Ujjonnan beszerzett könyvek	9	67
Könyvek bekötése	3	30
Segélyezések	307	—
Ösztöndíjak	162	29
Pénztári egyenleg	5392	13
	<hr/>	<hr/>
	5874	39
	<hr/>	<hr/>

B) Vagyonkimutatás:

Kimutatott betétek		5392·13
Értékpapírok:		
K 2500.— 1914 évi 6 ⁰ / ₀ -os magy. hadikölcsön à K 97·50	2437·50	
K 300.— 1915. évi 6 ⁰ / ₀ -os magy. hadikölcsön à 96·90	290·70	
K 200.— 1915. évi 6 ⁰ / ₀ -os magy. hadikölcsön à K 96·60	193·20	
K 50.— 1915. évi 6 ⁰ / ₀ -os magy. hadikölcsön à K 96·60	48·30	2969·70
Tankönyvek értéke 1915/16. év végén	1527·34	
Ujabb beszerzések	9·67	
	<hr/>	<hr/>
	1537·01	
15 ⁰ / ₀ leírás	230·55	1306·46
Ingóságok		90·—
	<hr/>	<hr/>
		9578·29

Iskolai könyvtár.

A tanári könyvtár szaporodása az 1916—17. tanévben.

Ajándékozás útján:

- Bún Samu ny. igazgató ajándéka:
- IX., 34—36 Zimmermann W. F. A. dr., Populäres Handbuch der Physik 3 kötet 1856.
 - IX., 37—46 Zimmermann W. F. A. dr., Chemie für Laien 10 kötet 1861.
 - IX., 47. Kheil Napoleon M: Kaufmännische Arithmetik 1881.
 - IX., 48. Odermann K. G. dr.: Das Ganze der Kaufmännischen Arithmetik 1881.
 - VII., Kathrein Rudolf: Lehrbuch der kaufmännischen Arithmetik 1881.
 - X., 175. Hanzély Ferenc: Kereskedelmi irálytan 1876.
- Dr. Vutkovich Sándor egyetemi magántanár ajándéka:
- II., 126. A „Pozsonyi Toldy-Kör“ harmincéves története.
 - VI., 369. A Felsőházak szervezete a főbb államokban.
 - VI., 370. Ministeri felelősség.
 - VI., 371. Oroszországi uti emlékeimből.
 - VI., 372. Párbaj.
 - VI., 373. Kötelező szavazás.
 - XI., 75., Wahlpflicht.
 - XI., 76., Magyar alkotmányjog.
 - VI., 374. Miért „Wien“ és nem „Bécs“
 - VI., 83. Dr. Fenyves Ferenc: A covariansok és invariantsok elméletének alaptételei.
 - VII., 84. Tass Antal: A déli csillagos ég photometriai megfigyelése.
 - XI. 64. M. kir. Miniszterium: Rendelet az állami alkalmazottak gyermekeinek nevelését előmozdító segítségekről.
 - XIV. 11. Vallás és Közoktatásügyi M.: Rokkant katonáink jövője.

Vétel útján:

- XI. 77. Domány Gyula: A háborús valuta.
 - I. 192. Heine Henrik: A német vallástudomány és bölcsészet története. (Ford : Naményi László.)
- A tanári könyvtár állománya az 1916—17. tanév végén: 993 mű, 1821 kötet.

XV.

Statisztikai kimutatások.

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		osztály			
Iskola-látogatás	Beiratott	46	41	30	117
	Evközben bevonult	—	4	8	12
	Létszám a tanév végén	46	37	22	105
Kor	Beiratkozott tanulók közül 1916. szeptember végén volt:				
	13 éves	1	—	—	1
	14 „	24	5	—	29
	15 „	11	20	7	38
	16 „	8	7	10	25
	17 „	2	4	12	18
	18 „	—	4	1	5
19 „	—	1	—	1	
Vallás	Izraelita	25	26	21	72
	Római katolikus	21	13	9	43
	Ag. evangélikus	—	1	—	1
	Ev. reformált	—	1	—	1
Anyanyelv	Magyar	46	41	27	114
	Német	—	—	—	—
	Horvát	—	—	3	3
Nyelvismeret	Magyar	32	41	22	95
	Magyar-német	6	2	5	13
	Magyar-horvát	8	3	2	13
	Magyar-német-horvát	—	—	1	1
A felvétel alapja	Ismétlő, saját intézetbeli	—	1	—	1
	„ idegen „	1	—	—	1
	Polg. iskola 4. oszt.	26	—	—	26
	Gimnázium „ „	18	—	—	18
	Reáliskola „ „	1	—	—	1
	Felső ker. isk. alsó oszt.	—	40	—	40
„ „ „ középso „	—	—	30	30	

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		osztály			
A szülő vagy gyám lakóhelye	Nagykanizsai	30	33	19	82
	Más zalamegyei	12	3	3	18
	Somogy megyei	1	5	7	13
	Baranyamegyei	1	—	1	2
	Bosznia	1	—	—	1
	Vas megyei	1	—	—	1
	Veszprémmegyei	1	—	—	1
A szülő vagy gyám polgári állása	Birtokos, bérlő	1	3	1	5
	Iparos	12	7	5	24
	Ipari tisztviselő	—	1	—	1
	Nagykereskedő	—	2	—	2
	Kiskereskedő	7	12	11	30
	Köztisztviselő	17	5	6	28
	Magántisztviselő	3	6	2	11
	Tanár, tanító	—	—	—	—
	Másféle értelmiségi	2	4	4	10
	Magánzó	1	1	1	3
Munkás	3	—	—	3	
Tandijfizetés	Egész tandíjat fizetett	20	23	13	56
	¹ / ₂ " "	13	5	6	24
	¹ / ₄ " "	6	4	3	13
	Teljesen tandíjmentes	7	9	8	24

XVI.

A tanulmányi eredmény kimutatás.

T a n t á r g y	Alsó oszt.				Köz. oszt.				Felső oszt.			
	Az osztályozott tanulók száma											
	46				41				30			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Hittan	8	16	19	3	9	17	13	1	22	2	6	—
Magyar nyelv és irodalom	5	16	19	6	1	4	31	4	3	9	18	—
Német ny. és keresk. levelezés	1	4	27	14	1	2	27	10	2	8	20	—
Francia nyelv és kereskedelmi levelezés	1	5	29	11	—	4	29	8	3	9	18	—
Földrajz	7	23	15	1	3	10	25	2	10	7	13	—
Történelem	9	19	13	5	5	10	23	2	8	9	13	—
Mennyiségtan és pol. számtan	7	14	23	2	4	14	18	4	6	10	14	—
Természettan	4	16	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kereskedelmi számt és irodai munkálatok	5	12	28	1	3	15	19	3	6	12	12	—
Könyvvitel	—	—	—	—	3	15	21	1	8	9	13	—
Keresk. levelezés és ism.	5	14	25	2	1	14	25	—	3	15	12	—
Közgazdasági ismeretek	—	—	—	—	1	14	24	1	3	13	14	—
Jogi ismeretek	—	—	—	—	2	14	23	1	4	14	12	—
Vegytan és áruismeretek	3	14	25	4	9	14	15	2	8	19	3	—
Írásbeli dolg. külső alakja	2	30	14	—	9	20	11	—	9	13	7	1
Szépíráás	6	27	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsírás	4	16	22	4	1	14	11	—	2	2	1	—
Magaviselet	30	16	—	—	24	15	1	—	14	13	3	—

Az 1917 – 18. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur 1916. évi március hó 7-én 2965 eln. sz. a. kelt rendelete értelmében a tankönyvváltozások a háború tartamára mellőzhetők. Ennél-fogva a jövő tanévben is az alább felsorolt és eddig használt tankönyvek maradnak használatban. Az előirt tankönyvekből csak a legújabb kiadások szerzendők be. Piszkos és rongált könyvek vételétől a tanulók tartózkodjanak.

ALSÓ OSZTÁLY.

	Az engedély sz.
Dr. Koltai-Zilahy, prózai írásművek elmélete 4. kiad.	115350/1910
Dr. Schack-Jónás, Kereskedelmi levelező I. 3. kiad.	81243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelv- gyakorló I. rész 7. kiadás	128899/1910
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan 6. kiadás	45478/1912
Latzkó-Honti, Francia nyelvkönyv és ker. levelező I. rész. 3. kiadás	98577/1914
Kirchner-Pataki, Földrajz I. rész, 3. kiadás	47776/1912
Kerekes Gy., Történelem I. rész, 6. kiadás	129543/1911
Dr. Beke M., Algebra 6. kiadás	83105/1908
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret	10531/1909
Lengyel S., Geometria	2138/1899
Csizmadia-Képegy, Fizika II. kiadás	174956/1912
Bogyó-Havas, Keresked. számtan I. rész, 5. kiadás	11371/1912
Trautmann H. Kereskedelmi ismeret	142771/1909
Vajda P., Mintalapok, magyar és német	
Kozma B., Gyorsírás 3. kiadás	109153/1911

KÖZÉPSŐ OSZTÁLY.

Dr. Koltai-Zilahy, Költői írásművek 4 kiadás	31968/1912
Dr. Schack-Jónás, Keresked. levelező II r., 2 kiad.	81243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és gya- korló II. rész, 5. kiadás	166750/1912
Dr. Schack-Hauser. Német nyelvtan 6. kiadás	116634/1913
Latzkó-Honti, Francia nyelvkönyv és ker. levelező II. rész, 3. kiadás	98577/1914
Kirchner-Pataki, Földrajz II. rész. 2. kiadás	88636/1910

	Az engedély sz
Kerekes Gy., Történelem II. rész, 5. kiadás	92849/1911
Dr. Beke M., Algebra	89105/1908
Lengyel S., Geometria	2138/1890
Bogyó-Havas, Kereskedelmi számtan II—III. rész, 6. kiadás	5232/1915
Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.	
Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tan- könyve 3. kiadás	20022/1894
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret II. r., 3. k.	10531/1909
Bárczy István, Közgazdasági ismeretek 5. kiadás .	92693/1910
Dr. Hermann S., Kereskedelmi és váltójog	46837/1891

FELSŐ OSZTÁLY.

Dr. Koltai-Sassi-Mészáros, Irodalomtörténet 3. kiad.	116159/1912
Dr. Schak-Jónás, Kereskedelmi levelező III. rész, 2. kiadás	84243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelv- gyakorló III. rész, 5. kiadás	166750/1913
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan 5-ik kiadás .	116634/1912
Latzkó-Honti, Francia nyelvtan és keresk. levelező III. rész	60400/1913
Kirchner-Pataki, Földrajz III. rész, 2. kiadás . . .	108797/1912
Kerekes Gy., Történelem III. rész 3. kiadás	79634/1912
Bogyó-Havas, Kereskedelmi számtan II—III. r. 4. k.	57277/1915
„ „ Táblák a politikai számtanhoz	3128/1898
„ „ Politikai számtan 3. Kiadás	16651/1908
Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.	
Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tan- könyve 3. kiadás	20022/1894
Dr. Hermann S., Kereskedelmi és váltójog	46837/1891
Bárczy István, Közgazdssági ismeretek 4. kiadás .	92693/1915
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret II. r.3. kiadás	22653/1912

SEGÉDKÖNYVEK :

- Kelemen Béla, Magyar és Német zsebszótár I. és II. kötet.
 Ujvári Béla, Magyar és Francia zsebszótár I. és II. kötet.
 Rozsnyai, Francia nyelvmester.
 Kovács S. János, Francia keresk. szótár I. kötet.

Tudnivalók a jövő iskolai évre.

A nagykanizsai illetőségű tanulók felvétele szeptember 2-án, a vidéki tanulók felvétele 3-án és 4-én mindig d. e. 9—12, d. u. 3—5 órakor történik. A javító és pótló vizsgálatokat augusztus 31-én d. e. tartjuk meg.

Az alsó osztályba azok a tanulók vétetnek fel, kik a gimnázium, reál, vagy polgári iskola alsó 4 osztályát legalább elégséges sikerrel végezték és azt bizonyítvánnyal igazolják. A középső és felső osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, akik az alsó, illetve középső osztályt ugyanezen, vagy vele egyenlő fokú szakiskolában legalább elégséges sikerrel végezték.

Első izben belépő tanulók születési bizonyítványt tartoznak felmutatni.

Javitóvizsgálatra bocsáttatnak azok a tanulók, akik legfeljebb két tantárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet. A javítóvizsgálatra jelentkező tanulók előző évi bizonyítványukat augusztus 30-án d. e. 9—11-ig adják át az igazgatónak.

Évi tandij minden osztályban 200.— korona.

A tandij két részletben fizetendő és pedig az első részlet a beiratáskor, a második részlet február hó elején. Méltánylást érdemlő esetekben a tandij negyedévi részletekben is, de mindenkor előre, még pedig az első negyed a beiratáskor, a második negyed november 15-én, a harmadik negyed február 1-én, a negyedik negyed április 15-én fizethető.

Beiratási díj 20.— korona.

Egyéb díjak fizetendők a hitközségi pénztárba: nyugdíjalapra 12.— korona, a beiratkozásnál az igazgató kezéhez: az önképzőköri könyvtár részére 2.— korona, a róm. kath. tanulók hitoktatási díj fejében 6.— korona.

Tandijmentességért augusztus 15-ig a nagykanizsai izr. hitközség előljáróságához lehet folyamodni. A fo-

lyamodványhoz mellékelendő: a szülők szegénységi, valamint a tanuló előző évi bizonyítványa.

A szülőknek, vagy azok helyetteseinek kötelessége az iskolán kívül is a tanulók erkölcsi magaviseletét ellenőrizni. Az igazgatónak jogában áll megkövetelni, hogy az ifjak csak megbízható szállásadóknál helyeztessenek el.

A vidéki szülőket figyelmeztetjük tehát, hogy a gyermekeik elhelyezése tekintetében kellő körültekintéssel járjanak el. Ebben az igazgató és az osztályfőnökök szívesen szolgálnak útbaigazítással.

A tanulók óvakodjanak elrongyolt, piszkos és régiebb kiadású könyvek beszerzésétől. Minden tankönyvből a legújabb kiadás használandó.

Nagykanizsa, 1917. június 29-én.

Dr. Villányi Henrik
igazgató.

... az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

A szülőnek vagy azok helyettesítésére kérésre ... az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Az iskolán kívül is a tanulók érdeklődését meg kell erősíteni, hogy ...

Tanári kar.

Domány Ármin, megy. isk. alj. közép iskoláért
képesítési rendes tanár. Tanította a megyei és helyi
kereskedelmi levelezést és tanterveket, és nyelvi munká-
latokat heti 6 órában.

Balogh Sándor, közép-tanár. Tanította a
Tanította a kereskedelmi számtant, heti
6 órában.

Jelölték meg a tanári kar tagjává, és a
Közli: DOMÁNY ÁRMIN

J E L E N T É S

a női kereskedelmi szaktanfolyam IX. évfolyamáról.

Közli: DOMÁNY ÁRMIN

megb. igazgató.

JELENTÉS

a női kereskedelmi szakfolyóirat

IX. évfolyamáról.

Készítette: DOMANY ÁRMIN

megyei igazgató.

I.

Tanári kar.

Domány Ármin, megb. igazgató, közép iskolákra képesített rendes tanár. Tanította a magyar és német kereskedelmi levelezést és ismereteket, az irodai munkálatokat heti 6 órában.

Balogh Sándor, kegyes-tanítórendi főgimn. tanár. Tanította március hó 1-től a kereskedelmi számtant heti 3 órában.

Jellinek Márk, okl. polg. isk. tanár. Tanította március 1-ig a kereskedelmi számtant heti 3 órában.

Kertész József, elemi iskolai igazgató, polg. iskolákra képesített tanár. Tanította a szépírást heti 1 órában.

Krámer Lajos, okl. polg. isk. tanár. Tanította a gyorsírást heti 3, és a gépirást heti 2 órában.

László Vilmos, a „Mercur“ vasgyár cégvezető igazgatója. Tanította a könyvviteltant heti 3 órában.

Rácz Lajos, okl. középiskolai, polgári iskolai tanár. Tanította a kereskedelmi földrajz és áruismeretet heti 2 órában.

II.

A női szaktanfolyam, mely a háboru folytán már 2 év óta szünetelt, az idén az iskolafenntartó jóvoltából, a kir. főigazgatóság 1916. június hó 12-én kelt 4474/1916. számú rendelete alapján ismét folytathatta nemes feladatát.

Bármennyire is igyekezett azonban az iskolafenntartó a háború hatásait és gátló körülményeit számításán kívül helyezni, a tanév megkezdését és annak a normális viszonyokhoz mért szervezetét biztosítani, ez mégsem sikerült neki teljes mértékben egyrészt a tanár, másrészt a tanterem hiánya következtében. Ugyanis 2 rendes tanár már a világháború kitörése óta katonai szolgálatot teljesít. Ilyenformán az iskolafenntartónak a katonai szolgálatra bevonult tanerőket polgári, sőt később gimnáziumi tanárral volt kénytelen helyettesíteni.

Beírások, a tanév megkezdése. Az alakuló értekezletet szeptember 9-én tartottuk meg, amelyen a tanári kar elhatározta, hogy a beiratások épúgy, mint a felső kereskedelmi iskolában — szeptember hó 11., 12. és 13. napjain tartassanak meg. — A két évi szünet után a növendékek oly nagy számban jelentkeztek, hogy a létszámon felül jelentkező tanulók felvételét a tanári kar a főigazgatóság, azaz a miniszterium pótló engedélyétől tette függővé. A szabályszerű 40-es létszámon felül 10 növendéket a főigazgató, 5-öt pedig a miniszterium engedélyezésével vettünk fel, úgy hogy a növendékek száma az előző évekhez mérten tetemesen nagyobb volt; de ha a távoli vidéket is tekintetbe vettük volna, könnyen lehetett volna párhuzamos osztályt felállítani. Beiratkozott tehát 55 tanuló, akik közül november hó 1-én betegség következtében kimaradt egy, 2 erdélyi menekült pedig március, azaz április hóban, amikor szűkebb hazájukba visszamehettek, elhagyta az intézetet.

Minthogy a felső kereskedelmi iskola igazgatóságához leérkezett miniszteri rendelet értelmében a tanévet a felső kereskedelmi iskolában október 1-én kezdték meg,

a női kereskedelmi szaktanfolyamon is október 1-je volt az első tanítási nap, bár egy később érkezett főigazgatói leirat szerint a tanításnak már szeptember 11-én meg kellett volna kezdődnie. A tanulók azonban ekkor a hírlapok útján értesültek a tanév megkezdésének idejéről, úgy hogy a tanév megnyitását korább keletűvé tenni már késő volt.

Tanterem. Ama körülmény folytán, hogy a termek már a háború eleje óta kórházi célokra voltak lefoglalva, a rendelkezésre álló 3 tantermet pedig a felső kereskedelmi iskola kötötte le egész délelőtt, az előadási órákat délutánra kellett áttenni. Tanítottunk délután 2 órától 6-ig.

Iskolalátogatás. Az egész tanév folyamán sem betegség, sem pedig más körülmények folytán az iskolalátogatás huzamosabb ideig csorbát nem szenvedett.

Heltai József ker. tanácsos, iskolaszéki alelnök, a tanév folyamán többször meglátogatta az intézetet és végighallgatta a tanítást.

Adakozás és hadikölcsön jegyzés. Az igazgatóság a főigazgatóságtól nyert felszólítás alapján „A király születésnapja a harctéren“ címén gyűjtést rendezett a növendékek között, melynek eredményét: *K 150*— rendeltetési helyére juttattuk. Szintén főigazgatói leirat fogantatásaként az igazgató bűzdító beszéddel a VI. hadikölcsönre való jegyzésre hívta fel a növendékek figyelmét. Ennek eredménye nem is maradt el, mert a tanfolyam hallgatói mintegy *15000 koronát* jegyeztek a VI. hadikölcsönre; az V. hadikölcsönre *2000*.— *korona* gyűlt egybe.

A tanév bezárása. A felső kereskedelmi iskola igazgatóságához érkezett miniszteri rendelet alapján a tanévet a női kereskedelmi szaktanfolyamban is május 26-ig akartuk befejezni. Azonban a főigazgatóság 4375. szám alatt érkezett leiratában a női szaktanfolyam igazgatóságát miheztartás végett értesítette, hogy az előadás a „Szervezeti Szabályzat“ értelmében június hó végéig tart.

A nevezett főigazgatói leiratban foglaltaknak eleget téve, az írásbeli vizsgálatokat június 15-étől kezdődően, június hó 22-ig tartottuk meg. Az évvizsgát pedig a fenntartó részéről kiküldött és a növendékek szüleinek jelenlétében június 26-án folytattuk le.

A tanulmányi eredmény kimutatása:

A vizsgálatot tett növendékek közül

jelesen felelt meg: 5

jól „ „ : 27

megfelelt : 21

Összesen 53

III.

Rendes tantárgyak.

Kereskedelmi számtan	heti 3 órában
Könyvvitel	” 3 ”
Keresk. ism. keresk. lev. irodai munkálatok	” 3 ”
Német kereskedelmi levelezés	” 3 ”
Kereskedelmi földrajz áruismerettel	” 2 ”
Gyorsírás	” 2 ”
Szépírás	” 1 ”
Gépirás	” 2 ”
Összesen	<u>20 óra.</u>

A jövő tanévre való tudnivalók tekintetében felhívjuk a közönség figyelmét a helyi lapokban annak idején megjelenő közleményekre.

IV.

A nagykanizsai női kereskedelmi szak-
tanfolyam tanulóinak névsora

az 1916—17. tanévben.

Amslberg Margit	Kugler Gizella
*Árvai Rózsi	30 Kulka Erzsi
Buchwald Nelli	Kumánovics Mária
Engel Jolán	Laipczig Aliz
5 Fesselhoffer Elenora	Lopusánszki Hilda
Fodor Juliska	Milhoffer Róza
Frank Margit	35 Pallos Erzsébet
Freud Franciska	Pollák Mariska
Fried Erzsi	Singer Elza
10 Fürszt Vilma	Skergula Ilona
Groszek Ilona	Schiller Ilona
Grünbaum Ilona	40 Schweiger Anna
Grünfeld Ilona	Schlesinger Julia
Handelsmann Margit	**Strasser Gizella
15 Heine Etelka	Steiner Ilona
Heine Irma	Steiner Margit
Heine Margit	45 Süle Mariska
Henne Franciska	Szabó Margit
**Hirsch Helén	Szántó Rózsi
20 Kantz Mariska	Szittár Teréz
Kaufmann Berta	Szolkovy Antonia
Kemény Margit	50 Toch Erzsi
Klein Anna	Tollár Katalin
Koháry Mariska	Torma Hermin
25 Kohn Erzsi	Vértés Erzsébet
Kohn Olga	Veisz Ella
Kovács Karolin	55 Wirth Margit
Krámer Edith	

* Kimaradt.

** Visszatért Erdélybe.

A női keresk. tanfolyam statisztikai kimutatása.

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	
Iskolalátogatás	Beiratott összesen	55
	Kimaradt	2
	Záróvizsgálatot tett	53
Vallás	Izraelita	31
	Római katolikus	21
	Ág. evangélikus	1
Anyanyelv	Magyar	52
	Horvát	1
A felvétel alapja	Polgári isk. 4. oszt. bizonyítv	49
	Felvételi vizsga	4
A szülő v. gyám lakóhelye	Nagykanizsai	48
	Vidéki	5
A szülő v. gyám polg. állása	Önálló kereskedő	10
	Kereskedelmi alkalmazott	5
	Önálló iparos	9
	Iparban alkalmazott	3
	Köztisztviselő	13
	Magánzó	11
	Egyéb	2
Életkor	15 éves	6
	16 "	17
	17 "	12
	18 "	10
	19 "	3
	20 "	1
	21 "	4

TARTALOM:

Iskolaszék	2
I. Bún Samu	3
II. Grünhut Henrik	7
III. Hőseink emlékezete	8
IV. Igazgatói jelentés 1916—17. iskolai évről .	15
V. Intézetünk jötevői	23
VI. A tanári kar	24
VII. Tantárgyak felosztása a tanárok közt az 1916—17. tanévben	26
VIII. A nagykanizsai felső kereskedelmi iskola általános tanterve	27
IX. A tanulók névsora és lakóhelye	28
X. Magántanulók	32
XI. Rendes érettségi vizsgálat	33
XII. Magánvizsgálati szabályzat	34
XIII. Az ifjusági segítőegyesület pénztár és vagyonkimutatása az 1916—17. tanévben	40
XIV. Iskolai könyvtár	42
XV. Statisztikai kimutatók	43
XVI. Tanulmányi eredmény kimutatás	45
XVII. Az 1917—18. tanévben használandó tan- könyvek jegyzéke	46
XVIII. Tudnivalók a jövő iskolai évre	48

I. Jelentés a női kereskedelmi szaktanfolyam IX. évfolyamáról	51
II. Tanári kar	53
III. Rendes tantárgyak	56
IV. A nagykanizsai kereskedelmi szaktanfolyam tanulóinak névsora	57
V. A női kereskedelmi tanfolyam statisztikai ki- mutatása	58

TARTALOM.

1	I. Tartalomjegyzék
2	II. Előszó
3	III. A művelem célja és feladata
4	IV. A művelem tárgya
5	V. A művelem módszere
6	VI. A művelem leírása
7	VII. A művelem eredménye
8	VIII. A művelem értékelése
9	IX. A művelem következtetése
10	X. A művelem záró gondolatja
11	XI. A művelem technikai részletei
12	XII. A művelem technikai részletei
13	XIII. A művelem technikai részletei
14	XIV. A művelem technikai részletei
15	XV. A művelem technikai részletei
16	XVI. A művelem technikai részletei
17	XVII. A művelem technikai részletei
18	XVIII. A művelem technikai részletei
19	XIX. A művelem technikai részletei
20	XX. A művelem technikai részletei
21	XXI. A művelem technikai részletei
22	XXII. A művelem technikai részletei
23	XXIII. A művelem technikai részletei
24	XXIV. A művelem technikai részletei
25	XXV. A művelem technikai részletei
26	XXVI. A művelem technikai részletei
27	XXVII. A művelem technikai részletei
28	XXVIII. A művelem technikai részletei
29	XXIX. A művelem technikai részletei
30	XXX. A művelem technikai részletei

R
1968